

MATEŘSKÁ ŠKOLA SLATIŇANY, OKRES CHRUDIM

ŠVERMOVA 693, 538 21 SLATIŇANY

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM MATEŘSKÉ ŠKOLY

„JE NÁM DOBŘE NA SVĚTĚ“

MOTTO:

Vychovávat dítě znamená především respektovat jeho dětskou osobnost se všemi jejími zvláštnostmi a bezpodmínečně ho milovat. Výchova znamená, že nabídnu hostu dobré místo a tak dlouho ho budu vnitřně podporovat, dokud sám nepozná svoji cestu.

Tím tedy míníme: „Neptám se, co mi přineseš a co budu mít z toho, když tě ubytuji. Jako hostitel mám radost z toho, že jsi přišel. V mém domě je místo pro nás oba – pro tebe i pro mne. Neptám se, odkud a kam jdeš. Tvou cestu ti nemohu ukázat, ale jsem ochoten tě na ní doprovázet, abys mohl jít jistě. Dokud budeš u mne, chci se o tebe starat a dodávat ti sílu, abys odcházel s radostí v srdci. Když klopýtneš, chci ti dodávat odvahu, aby ses nevzdával. To proto, že vím, že tvá cesta vede nejdříve krajem, kde se já vyznám lépe. Dokud ti budou zvyky tohoto kraje cizí, můžeš se je v klidu učit u mne doma.“

(Prekopová, Schweizerová, 1993)

Obsah

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE	3
II. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
III. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	5
3.1. Věcné podmínky školy	5
3.2. Životospráva	6
3.3. Psychosociální podmínky	7
3.4. Organizace mateřské školy	7
3.5. Řízení mateřské školy	9
3.6. Personální a pedagogické podmínky	9
3.7. Spoluúčast rodičů	10
IV. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	11
4.1 Počet tříd včetně bližší charakteristiky	12
4.2 Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd	13
4.3 Podmínky a kritéria pro přijímání dětí	13
4.4. Dohodnutá třídní pravidla chování	14
4.5 Pravidla organizace individuálního vzdělávání	15
V. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	16
VI. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	17
VII. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	19
7.1. Filozofie naší mateřské školy	19
7.2. Formy vzdělávání	19
7.3. Co podporujeme	20
7.4. Čeho chceme dosáhnout	20
7.5. Působení pedagoga	20
7.6. Podíl rodičů na vzdělávání v mateřské škole	21
7.7. Mateřská škola jako součást obce	21
VIII. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA	22
8.1. Biologická oblast	22
8.2. Psychologická oblast	22
8.3. Interpersonální oblast	23
8.4. Sociálně kulturní oblast	23
8.5. Enviromentální oblast	23
IX. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	24
9.1. U nás v mateřské škole	25
9.2. Jaro, léto, podzim, zima, v každé době je to prima	28
9.3. Slavnosti a oslavy v mateřské škole	32
9.4. U nás ve Slatiňanech	35
9.5. Cestujeme a poznáváme	38
X. TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY	41
XI. AUTOEVALUACE MŠ A HODNOCENÍ DĚTÍ	44
XII. PŘÍLOHY	47

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Sídlo mateřské školy: Švermova 693, 538 21 Slatiňany

IČO: 750 16 389

IZO: 107 582 368

Ředitelka školy: Mgr. Eva Tomišková

Telefonické spojení: 739 095 059
466 566 798

E-mail: ms.slatinany@seznam.cz

Webové stránky: www.ms.slatinany.cz

Zřizovatel: Město Slatiňany
T. G. Masaryka 36
538 21 Slatiňany

Právní forma: Příspěvková organizace,
samostatné zařízení včetně školní jídelny

Typ školy: Mateřská škola s celodenním provozem

Provozní doba: 6:15 – 16:15 hodin

Kapacita: 137 dětí

Počet tříd: 5 tříd

Zpracovatel ŠVP PV: ředitelka a pedagogické pracovnice

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2016 do 31. 8. 2019
Schválen na pedagogické radě 31. 8. 2016
I. aktualizace k 1. 9. 2017
II. aktualizace k 1. 9. 2018

Čj.: MŠ 312 / 2018

.....
Mgr. Eva Tomišková
Ředitelka

II. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola Slatiňany je od 1. 1. 2003 samostatným právním subjektem a byla zřízena jako příspěvková organizace zřizovatele Město Slatiňany. V jejím čele stojí ředitelka školy.

Jsme městská mateřská škola s celodenním provozem, který je od 6.15 hodin do 16.15 hodin. Škola sídlí ve vlastní budově postavené pro tyto účely. Nachází se v klidnější části Slatiňan nedaleko vlakového nádraží. Je v provozu od 5. 9. 1976, (pavilon A) nejdříve se dvěma třídami s kapacitou 60 dětí a od 1. 9. 1979, kdy byla přistavěna druhá budova (pavilon B) se stejnou kapacitou, s třídami čtyřmi. Oba pavilony jsou spojeny společným vestibulem.

Od 1. 9. 2008 byla kapacita školy navýšena na 127 dětí a byla otevřena 5. třída s počtem 15 dětí (v pavilonu B). Od 1. 9. 2011 byla kapacita školy navýšena na 137 dětí a přestavbou byla 5. třída rozšířena na kapacitu 25 dětí. Objekt je obklopen prostornou zahradou.

O děti se starají pedagogické pracovnice, které zajišťují odbornou výchovně vzdělávací péči. Pracovnice provozní se starají o provoz školy. Součástí školy je školní jídelna, která zajišťuje stravování dětí a zaměstnanců školy. Počet zaměstnanců se odvíjí od počtu dětí přijatých do mateřské školy.

Děti jsou přijímány do mateřské školy na základě zápisu, který probíhá od roku 2017 mezi 2. – 16. květnem. Na základě podané žádosti, stanovených kritérií pro přijímání dětí rozhoduje ředitelka školy ve správním řízení o přijetí dítěte do mateřské školy.

Zákonní zástupci platí za své dítě úplatu, jejíž měsíční výše se vypočítává jako podíl na neinvestičních nákladech školy. Zákonní zástupci předškoláků a dětí s odkladem školní docházky jsou od této úplaty osvobozeni (Zákon č.561/2004 Sb. a vyhláška č. 43/2006); osvobození jsou také ti, kteří pobírají opakující se dávky pomoci v hmotné nouzi nebo dávky pěstounské péče. Zároveň platí za své dítě stravné.

Financování mateřské školy je zajištěno:

- finančními prostředky ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání prostřednictvím Krajského úřadu Pardubického kraje;
- finančními prostředky Města Slatiňany na provozní náklady;
- finančními prostředky od rodičů – úplata;
- finančními prostředky v rámci dotací EU na získané projekty.

III. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1. Věcné podmínky školy

Budovy mateřské školy jsou zachovalé a v poměrně dobrém stavu. Jednopatrové, poměrně rozlehlé s prostornými třídami, hernami, ložnicemi, šatnami a sociálními zařízeními, které umožňují dětem různé skupinové a individuální činnosti. V suterénu první budovy se nachází kuchyň, jídelna a přilehlé sklady a přípravný potravin. V suterénu druhé budovy je po přestavbě prostorná třída pátá. Další přilehlé místnosti této budovy jsou využívány pro knihovnu, kabinet, sborovnu.

Dětský nábytek, tělocvičné nářadí a zdravotně hygienická zařízení jsou uzpůsobována potřebám a počtu dětí. Postupně je staré vyměňováno za nové, moderní a odpovídající předepsaným požadavkům. Postupnými rekonstrukcemi od roku 2006 až dosud byl zmodernizován celý komplex mateřské školy přes dětské sociálky, šatny, novou třídu, vytápění pomocí klimatizací se záložními zdroji v podobě přímotopů (klimatizace jsou zároveň i čističkami vzduchu a v létě pomáhají k ochlazení), výměnu oken a zateplení celého objektu. Nově zpracovaný průkaz energetické náročnosti budovy svědčí o velkém zlepšení podmínek školy. Celý areál se změnil i esteticky.

Postupně bylo obměňováno vybavení nábytkem, dětskými kuchyňkami, hračkami, pomůckami a materiály, a to nejen v interiéru ale i exteriéru. Jediné, co zbývá vyměnit, jsou stolečky a židličky ve školní jídelně.

Celý komplex budov se nachází v oploceném areálu, jehož součástí je rozlehlá zahrada se vzrostlými stromy. Její vybavení je postupně obměňováno. Zahrada je rozdělena na přední část (vstupní) a zadní část (za budovou).

V zadní části zahrada disponuje dvěma pískovišti, průlezkami, kolotočem, horolezeckou stěnou, balanční provazovou stěnou, dvěma dřevěnými domečky pro hru dětí, přírodním kopcem, nástěnnou tabulí, skluzavkou, brouzdalištěm, které láká děti k jeho využití a dřevěnými prvky: xylofonem, lanovým prvkem Pohyblivý chodník, multifunkční sestavou lodí Santa Marií. Prostory zahrady jsou vybaveny tak, aby umožňovaly rozmanité pohybové, hravé a sportovní aktivity, jako fotbal, florbal, míčové hry, hry se švihadlem atd. Upravené chodníky umožňují dětem jízdu na dopravních prostředcích. V zahradě je dost vzrostlých stromů, které poskytují vhodný stín. K uskladnění hraček, dopravních prostředků, laviček, deštníků a sportovních potřeb slouží velký domek.

Přední část zahrady je součástí vstupu do areálu školy; umožňuje pozorování přírodního koloběhu života, dostatečné proběhnutí dětí ale také jejich pohoupání na pružinových houpadlech, disponuje vyvýšenými záhonky, relaxačním koutem v podobě okrasného záhonku s malým jezírkem a velkým hmyzím domečkem.

Zrekonstruovaná kuchyň je sice menší ale poměrně dobře vybavena vším, co je k práci kuchařek potřeba (nerezový pult s ohříváčem, nerezové stolky, skříně, digestoře, myčka nádobí a konvektomat).

Všechny vnitřní i venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy podle platných předpisů.

Záměry:

- Zastřešení části zahrady za účelem vybudování venkovní učebny.
- Vybavení zahrady herními prvky.
- Dovybavení tříd nábytkem za účelem vytvoření dostatečného úložného prostoru.

3.2. Živospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava připravovaná ve vlastní školní jídelně. Máme vypracovaný systém kritických bodů HACPP za účelem minimalizovat riziko potravin a zvýšení jejich bezpečnost. Při zachování vhodné skladby jídelníčku a dodržování zdravých technologických postupů, při přípravě pokrmů a nápojů se snažíme do jídelníčku zařazovat kromě běžných potravin i zdravé pomazánky, celozrnné pečivo, zeleninová a luštěninová jídla, dostatek ovoce a zeleniny, snažíme se vařit podle nových receptů. Je zajištěn dostatečný pitný režim v podobě čajů, džusů a čisté vody po celý den. Děti mají na třídách své vlastní hrnečky a samy si tak nápoj čepují z připravených zásobníků v průběhu celého dne; mladším dětem pomáhá učitelka. Na konci dne jsou hrnečky vymyty a připraveny pro další použití. Děti nejsou do jídla nuceny; nejdříve se s různými jídly seznamují, učí se je poznat, ochutnat a jíst. Učí se tak zdravému stravování a také estetickému a bezpečnému stolování s ohledem na věkové schopnosti dětí. Při stravování v jídelně dbáme na vhodnou hlasovou kulisu. Nejmladším dětem je poskytováno stravování na třídě. Ostatní třídy dochází na dopolední přesnídávku a oběd do jídelny školy, kde se střídají podle časového harmonogramu tak, aby měly dostatek času a klidu se dobře najíst, dojit si podle chuti přidat. Odpolední svačina je podávána všem dětem na třídách.

S ohledem na věk dětí je vedeme k samostatnosti a sebeobsluze při prostírání, stolování a úklidu použitého nádobí. Mezi jídly jsou dodržovány vhodné časové intervaly. Snažíme se respektovat i individuální požadavky rodičů na zdravotní hlediska dětí a jejich stravovací zvláštnosti.

Všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci přicházející s dětmi do styku, se snaží chovat tak, aby byli dětem příkladem a poskytovali jim vhodný vzor.

Rodiče mají právo po předchozí domluvě s učitelkou přivádět děti do MŠ dle svých možností a potřeb i účastnit se vzdělávání svého dítěte.

Denní rytmus a řád je flexibilní; pevně stanovenou dobu mají jen střídání tříd při stravování ve školní jídelně při ranní přesnídávce, při obědě a při odpolední svačině.

Je uspořádán tak, aby na jednotlivých třídách bylo možno přizpůsobit organizaci činností potřebám, možnostem, aktuálním situacím, počasí i neplánovaným událostem.

Za příznivého počasí tráví děti venku dostatek času dopoledne i odpoledne.

Při nepříznivém počasí (inverze, trvalý déšť, mráz pod minus 7 stupňů, silný vítr) je pobyt venku přiměřeně zkrácen nebo je nahrazen vhodnými činnostmi ve třídě. Snažíme se, aby děti měly dostatek možností pro volný pohyb nejen na zahradě, ale i v interiéru školy.

Pravidelně děti otužujeme vzduchem; vedeme je k odkládání přebytečného oblečení, dostatečně větráme a dbáme na dostatečný pobyt venku, a to nejen dopoledne, ale při pěkném počasí na jaře, v létě a na podzim i odpoledne, kdy využíváme školní zahradu. Otužujeme se i vodou, kdy od října do poloviny června organizujeme celoroční vodní hrátky v bazénu DSS Slatiňany a v létě využíváme brouzdaliště na zahradě k příjemnému osvěžení. Pohyb dětí je spontánní i cíleně řízený.

Snažíme se podporovat zdravý životní styl, také respektovat individuální potřeby dětí dle jejich aktivity, spánku a odpočinku; ke spánku je nenutíme, ale nabízíme jim relaxační činnosti na lehátku nebo klidové činnosti s ohledem na nerušení odpočívajících dětí. Předškoláci, kteří nemají takovou potřebu spánku, mají v době odpočinku relaxaci s pohádkou, možnost odpočívat nebo spát ale i klidné zájmové aktivity. Tato doba je s nimi také využívána pro individuální práci a diagnostiku.

Záměry:

- Vést děti ke zdravému stravování, které je součástí zdravého životního stylu.
- Vést děti k samostatnosti při stolování a sebeobsluze.
- V rámci zdravého životního stylu poskytnout dětem dostatek prostoru pro pohyb a pobyt dětí venku.

3.3. Psychosociální podmínky

Veškeré snažení všech zaměstnanců školy směřuje k tomu, aby se v ní děti i dospělí cítili šťastně, spokojeně, jistě a bezpečně. Nově příchozím dětem umožňujeme adaptační režim na nové prostředí a situace i za případné přítomnosti rodiče. Všechny děti mají stejná práva, rovnoprávné postavení a stejné povinnosti a možnosti, žádné z nich není zvýhodňováno nebo znevýhodňováno.

Snažíme se vytvářet klidné a pohodové prostředí, které je bezpečné pro děti a všechny dospělé, ale je hlavně podnětné s možností přizpůsobit se individuálním potřebám dětí nebo ke vzniklým situacím. Snažíme se respektovat potřeby dětí v průběhu celého dne, podporujeme je a počítáme s jejich aktivní spoluúčastí při všech činnostech, které jim jsou nabízeny.

Dětem dáváme jasné a srozumitelné pokyny, komunikujeme s nimi tak, aby to bylo pro dítě příjemné a vedlo k navozování vzájemných vztahů důvěry, spolupráce a respektu a aby se děti cítily šťastně a spokojeně. Podporujeme je v samostatných pokusech a dostatečně je oceňujeme v jejich výkonech. Nepodporujeme nezdravou soutěživost, ale děti vedeme ke kamarádství, empatii, citlivosti, ohleduplnosti a zdvořilosti, vzájemné podpoře a solidaritě. Dbáme na to, aby převažovaly pozitivní hodnocení a pochvala. Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí vyplývajících z řádu chování, norem a společně vytvořených pravidel. Snažíme se v dětech vytvářet cit pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, pomoc a podporu; vedeme je k vytváření kamarádských vztahů a tyto vztahy nenásilně ovlivňujeme prosociálním směrem (prevence šikany, vedeme děti k umění řešit problém). Pedagogický styl učitelek s nabídkou aktivit počítá s aktivní spoluúčastí dítěte a s jeho samostatným rozhodováním s ohledem na jeho mentalitu, na jeho zájmy, potřeby a možnosti. Dbáme na to, aby se ve vztazích mezi dětmi a všemi dospělými projevovala důvěra, ohleduplnost, tolerance, vzájemná pomoc a podpora.

Záměry:

- Vytvářet příznivou atmosféru kvalitou estetického prostředí, citlivým a vnímavým přístupem dospělých k dětem.
- Vytvářet atmosféru rovnosti, optimismu, důvěry, porozumění a spolupráce, tak aby se děti cítily příjemně, aby byly aktivní a měly chuť ke vzdělávacím činnostem.
- Vytvářet pozitivní klima školy.

3.4. Organizace chodu mateřské školy

Scházení dětí do mateřské školy začíná ráno v 6.15 hodin ve třídě Kytíček, odkud si je učitelky od 7.00 hodin převádějí do svých tříd. Z důvodu maximálního zajištění překryvání učitelek během dopoledních činností, končí provoz na jednotlivých třídách průběžně od 15.30hod. Konečný provoz je ve třídě Pohádek od 16.00hod.

Uspořádání dne v MŠ

Uspořádání dne bylo vytvořeno ze zkušeností z předcházejících let.

06.15 – 09.00	scházení dětí, spontánní hry, didakticky zacílené činnosti individuální i skupinkové, jazykové chvílky, smyslové hry, cvičení
08.15 – 09.00	ranní hygiena, svačina
08.35 – 09.30	činnosti dětí řízené pedagogem, individuální a skupinová práce, přípravy na pobyt venku
09.00 – 11.15	pobyt venku, hygiena
11.00 – 12.05	oběd
11.30 – 14.20	odpočinek, náhradní nespací aktivity, klidové činnosti, individuální péče pedagogická, logopedická prevence
13.45 – 14.30	odpolední svačina
14.20 - 16.15	odpolední zájmové činnosti, spontánní hry, zacílené činnosti individuální i skupinkové, jazykové chvílky,

Přesné časové rozmezí pro jednotlivé třídy je přílohou tohoto ŠVP.

Nové děti mají umožněn adaptační režim. Celý denní režim je pružně přizpůsobován individuálním potřebám a zvláštnostem dětí i jejich aktuální potřebě. Učitelky se jim ve svém výchovně vzdělávacím působení plně věnují, volí klidný a trpělivý přístup. Děti tak mají čas si pohrát, rozvinout hru, dokončit ji i případně v ní pokračovat později. Jsou podněcovány k vlastní aktivitě, experimentování, k organizování činností, k hravému tvoření tak, aby pracovaly svým tempem. S dětmi pracujeme individuálně, ve skupinkách i frontálně. Děti mají ke svému tvoření a hrám dostatek hraček, pomůcek a materiálů, které se učí samy si brát a připravovat, problémem je však u většiny z nich jejich úklid na své místo.

Respektujeme osobní soukromí dětí nejen při hygienických činnostech. Dle potřeby mají děti možnost činnosti jen pozorovat nebo se uchýlit do klidného koutku. Několikrát týdně zařazujeme různé pohybové aktivity (zdravotně preventivní chvílky, ranní rozcvičky, pohybové hry, hudebně pohybové činnosti, tanečky, relaxace, jógové prvky, cvičení na náradí, s náčiním). Snažíme se o vyvážený poměr spontánních a řízených činností. K obohacení pohybu dětí, zdravému růstu, zdraví a otužování přispívají celoročně pravidelné plavecké vodní hrátky včetně předplaveckého výcviku pro nejstarší děti v bazénu DSS Slatiňany, kde se střídají děti ze čtyř tříd (mimo těch nejmladších) v určené dny v týdnu a je k tomu brán zřetel při organizaci během dne.

Naší jedinou organizační nevýhodou je stravování ve školní jídelně, kam musíme s dětmi, z druhé až páté třídy, přecházet. Proto je stanoven časový plán, podle kterého se třídy střídají a který je pevně stanoven – viz. Příloha ŠVP.

I přes tuto organizační nevýhodu nacházejí děti v mateřské škole potřebné zázemí, klid a bezpečí.

Záměry:

- Uvědomovat si a respektovat specifika všech dětí.
- Vytvářet pestrou nabídku činností, která by podporovala všestranný rozvoj dětí.

3.5. Řízení mateřské školy

Ředitelka se snaží zajišťovat dobré pracovní podmínky pro všechny pracovníky školy. Z koncepčního záměru školy stmelit dohromady kolektiv lidí nadšených pro společnou věc vychází ve své motivaci, podpoře a spoluúčasti všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách. Při vedení se snaží o vytváření ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, respektuje jejich názor a operativní připomínky, zapojuje je do řízení školy, ponechává jim dostatek pravomoci, vede je ke vzájemné spolupráci; vyhodnocuje práci všech zaměstnanců a pozitivně je motivuje. Společně se svojí zástupkyní se snaží vést celý kolektiv jako jeden tým. Všichni zaměstnanci mají vymezena svá práva a povinnosti v pracovní smlouvě a pracovní náplni. K tomu napomáhají jasně stanové povinnosti, úkoly a pravomoci dané ve funkčním informačním systému školy a jeho organizační struktura. Ředitelka školy a zástupkyně ředitelky provádějí kontrolní a hospitační činnost.

Ředitelka stanovuje pedagogickou radu, vydává pokyny a vnitřní směrnice. Snaží se o zajišťování podmínek pro vzdělávání pedagogických pracovníků, zajišťuje podmínky pro rozvoj školy.

Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy se opírá o předchozí analýzu a zpětnou vazbu. Kontrolní a hodnotící činnosti zahrnují všechny stránky chodu školy, z jejichž výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. Všichni pracovníci se chovají profesionálně, podílejí se na dobrém chodu i jménu školy. Účastní se společných provozních porad a pedagogických rad, všichni se aktivně zapojují do evaluační činnosti školy.

Ředitelka školy vypracovává školní vzdělávací program po předcházející konzultaci s pedagogickými pracovníky. Ty si vypracovávají své třídní vzdělávací programy „ušité“ na míru dětem ve třídě a na podmínky své třídy. Při jejich tvorbě vycházejí z tohoto školního vzdělávacího programu.

Spolupracujeme nejen s rodiči, ale také se širší veřejností. Velmi dobrá je spolupráce se zřizovatelem – Město Slatiňany a dalšími orgány státní správy a samosprávy – KÚ Pardubického kraje OŠMS, OŠMS MěÚ Chrudim, se Základní školou Slatiňany, a to zejména v oblasti přípravy předškoláků na vstup do první třídy, s odborníky poskytujícími pomoc při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí – PPP Chrudim, se Speciální školou Svítání Pardubice, s klinickým psychologem v Chrudimi, s logopedem, který zajišťuje naši logopedickou péči dětem v mateřské škole, se ZUŠ Slatiňany, DSS Slatiňany i s dalšími organizacemi v místě mateřské školy (knihovna, DPS Slatiňany, Sokol Slatiňany).

Mateřská škola se prezentuje vystoupeními pro veřejnost (pro rodiče a přátele školy, v DPS Slatiňany, články ve Slatiňanských ozvěnách i akcemi pro veřejnost (např. den otevřených dveří, účastí na akcích Chrudimská mateřinka, Festiválek na klíček, Dny hudby) a webovými stránkami školy.

Záměry:

- Spolupráce všech zaměstnanců v rámci školy.
- Zajištění bezproblémového chodu školy.

3.6. Personální a pedagogické podmínky

V naší mateřské škole pracuje v pěti třídách včetně ředitelky deset pedagogů, jedna asistentka pedagoga a chůva. Všichni mají předepsanou pedagogickou a odbornou způsobilost; ředitelka

a jedna učitelka mají vysokoškolské vzdělání a jedna je speciální pedagog volného času. Šest učitelek, včetně ředitelky, splňuje kvalifikaci logopedické asistentky. Každý z pedagogů má možnost dalšího sebevzdělávání na vzdělávacích akcích akreditovaných MŠMT podle nabídky NIDV, CCV, ale i samostudiem odborné literatury a sledováním moderních trendů pro předškolní výchovu. Tím mají zajištěny podmínky ke svému pedagogickému a osobnímu růstu – viz plán vzdělávání pedagogických pracovníků.

Jejich práce, jednání a chování je v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání dětí předškolního věku. Služby pedagogických pracovníků jsou stanoveny tak, aby se učitelky překrývaly v době nejnáročnější na organizaci a bezpečnost dětí, tedy kolem pobytu venku, při obědě a při ukládání dětí k odpočinku a tak, aby byla zajištěna optimální péče – viz příloha rozvržení přímé pedagogické práce.

Je zajišťována odborná kvalifikovaná péče dětem se speciálními vzdělávacími potřebami i dětem s odkladem školní docházky. V případě potřeby jsou rodiče kontaktováni na PPP, SPC, logopeda.

Dětem s narušenou komunikační schopností poskytují v MŠ logopedickou péči učitelky s akreditací logopedického asistenta; zároveň všechny učitelky v rámci pedagogické práce napomáhají dětem v této oblasti prostřednictvím dechových a artikulačních cvičení, gymnastiky mluvidel, rozvíjení jemné a hrubé motoriky, grafomotorických cvičení, smyslového vnímání a rozvíjení jednotlivých jazykových rovin. Závažné vady a poruchy konzultují s rodiči dětí a doporučují k návštěvě klinického logopeda. Pokud se u dětí vyskytují vzdělávací a výchovné problémy, jsou jejich rodiče po konzultaci s učitelkami nasměrováni k odbornému vyšetření, aby mohla být dítěti poskytována speciální péče.

Dle zájmu jsou děti rozvíjeny v kroužcích, které jsou nabízeny za úplaty a provádějí je odborní lektoři v odpoledních hodinách. Největší zájem je o taneční kroužek, pak o lyžařský výcvik a kroužek flétny. K obohacení pohybu dětí, zdravému růstu, zdraví a otužování přispívají celoročně pravidelné plavecké vodní hrátky včetně předplaveckého výcviku pro nejstarší děti v bazénu DSS Slatiňany, kde se střídají děti ze čtyř tříd (mimo těch nejmladších) vždy v jeden určený den a je k tomu brán zřetel při organizaci během dne. Vše probíhá pod dozorem plavčíka, který vede výcvik nejstarších dětí. Ostatní si zajišťují samy učitelky.

Záměry:

- Motivovat zaměstnance k dalšímu sebevzdělávání.
- Podporovat týmovou práci.
- Aplikovat v praxi zkušenosti z odborných seminářů.

3.7. Spoluúčast rodičů

Rodiče jsou pro nás partnery a přijímáme je s otevřeností.

Snažíme se jim pomáhat s péčí o jejich děti a tím podporovat rodinnou výchovu. Spolupráce s většinou rodičů je na velmi dobré úrovni. Zajímají se o výchovně vzdělávací proces a prospívání svého dítěte. Mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, které jsou jim nabízeny i k programům přispívat (tvořivá odpoledne, tvořivé hry, besídky, rozloučení s předškoláky, logopedická péče, fotografování, divadelní představení, odborné přednášky). Po dohodě s učitelkou mají možnost do mateřské školy přijít a zapojit se, a to nejen pro zdárnou adaptaci svého dítěte, ale i mimo ni v průběhu roku. Mají možnost domluvit si schůzku s ředitelkou školy, zástupkyní či učitelkou svého dítěte.

Jsou dostatečně a včas informováni o všem, co se v mateřské škole děje, na webových stránkách školy, na informačních tabulích ve vstupním vestibulu a u jednotlivých tříd svých

dětí; také o vývoji a prospívání dětí, jejich pokrocích v rozvoji učení, ukázkou prací na nástěnkách v šatnách. Individuálními konzultacemi se domlouváme na společném postupu při výchově a vzdělávání dětí. Při jednáních dbáme na diskrétnost a zachovávání mlčenlivosti o důvěrných informacích.

Nezasahujeme do života rodiny ani jejího soukromí. Naopak se snažíme vyhovět konkrétním potřebám dětí a rodičů. Svá jednání se snažíme vést tak, aby ve vztazích mezi rodiči, pedagogy i ostatními pracovníky školy panovala oboustranná důvěra, vstřícnost a ochota spolupráce, ohleduplnost a taktnost.

Záměry:

- Zapojovat rodiče do školních tradic a pomáhat obnovovat místní zvyky a tradice.
- Spolupracovat s rodiči dětí s odkladem školní docházky.

IV. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola má celodenní provoz od 6.15 do 16.15 hodin.

V 6.15 hod. začíná provoz ve třídě Kytíček, odkud si učitelky od 7.00hod odvádí děti do svých tříd. Z důvodu maximálního zajištění překryvání učitelek během dopoledních činností, končí provoz na jednotlivých třídách průběžně od 15.30hod. Konečný provoz je ve třídě Pohádek od 16.00hod.

Třídní programy jsou motivovány dětem blízkými, tématy jako jsou pohádky a písničky a také to, co je obklopuje, třeba kytíčky a motýlci, kteří k sobě patří; také sluníčko, které dává světlo, teplo a rozzáří vše kolem nás, celý svět, celou Zemi. Bez sluníčka by byl život smutný, zrovna tak jako bez našich dětí. Jsou tím nejcennějším a nejdůležitějším na celém světě, jsou pokračovateli pro budoucí život. Učí se mít se rády a být kamarády, umět si pomoci a poradit, poznávat okolní svět a učit se v něm spolu žít a orientovat, stát se nebojácnými a sebevědomými. Když jsou děti šťastné a spokojené, jsme šťastni a spokojeni i my dospělí.

Vzdělávání probíhá v průběhu celého dne při všech činnostech a situacích, které se naskytou. Vzájemně se prolínají a na sebe navazují tak, aby byly ve vyváženém poměru spontánních a organizovaných činností, individuálních, skupinových i frontálních přístupů.

Učíme se hrou, pohybem, praktickými činnostmi, pokusy, kooperativními hrami, situačním učením, duchovní a smyslovou výchovou; nezbytnou součástí jsou individuální rozhovory, rozhovory formou komunitních kruhů nebo komunikačních besed. Přiměřeně využíváme audiovizuální techniku.

Třídní programy vycházejí z integrovaných bloků ŠVP a učitelky si je vytvářejí každoročně na podmínky, které mají ve své třídě. Při jejich plnění respektují požadavky dané školním vzdělávacím programem. Používané metody a formy práce se odvíjejí v každé třídě podle věku, schopností a individuálních zvláštností dětí.

Učitelky na svých třídách volí tematický celek pro dané období s tím, že se společně domlouvají na tématu, zda ho prodloužit, případně zkrátit nebo v případě potřeby změnit z důvodu nečekané situace (např. přijede divadlo). Oslavujeme svátky v roce a narozeniny dětí a další významné události.

Ponecháváme si prostor pro zařazování pravidelně se opakujících činností a doplňkových aktivit: řízené pohybové aktivity a hlasové rozcvičky (denně), zdravotní cvičení, do kterých se zařazují i prvky jógy (3 – 4 x týdně), komunitní kruh má své místo většinou na začátku nebo

na konci týdne a má svá pravidla. Volnější komunikační kruh napomáhá k procvičování komunikace, k získávání přehledu o poznatcích na dané téma, k rozšiřování poznatků a vědomostí, ale také ke cvičení soustředění a pozornosti. Značnou pozornost věnujeme logopedické prevenci (viz samostatná příloha). Pevné místo mají v našem programu plavecké vodní hrátky, které pojmáme jako velké cvičení a které realizujeme po jednotlivých třídách v průběhu týdne v domluvené dny po celý školní rok v bazénu DSS Slatiňany (viz samostatná příloha). Ty děti, které na plavání nejdu, pokračují v programu na třídě s druhou učitelkou.

Pobyty venku využíváme k procházkám klidnými částmi města, zámeckým parkem a okolní přírodou kolem řeky, lesem, hrám na zahradě a na dětském hřišti ve městě, ale také k organizování a uskutečňování sportovních aktivit (sportovní hry, olympiády).

Děti pobývají venku na zahradě při pěkném počasí i odpoledne, odkud si je rodiče vyzvedávají domů.

K nadstandardu práce mateřské školy přispívají další aktivity jako výlety, návštěvy výstav, divadelní představení v MŠ nebo přímo s návštěvou v divadle, zábavná představení a výchovně vzdělávací programy z oblasti přírody, kultury a života společnosti podle toho, jak nám jsou v průběhu roku nabízeny nebo jak si je učitelky zařazují do svých třídních programů. Všechny tyto programy, které se konají v převážné většině v mateřské škole, jsou pak nadále využívány pro další výchovně vzdělávací práci s dětmi. Pokud za nimi jedeme, tak i cesta dopravními prostředky, účast v dopravních situacích, poznávání prostředí a okolí, bezpečnost je pro děti velkou životní průpravou.

4.1 Počet tříd včetně bližší charakteristiky

Mateřská škola má pět tříd: Pohádky, Písničky, Kytičky, Motýlci, Sluníčka.

Pohádky

Pohádkovou třídu může navštěvovat až 28 dětí ve věku 2 až 3,5 roku. Třídní vzdělávací program se jmenuje „Pojďte s námi za pohádkou“. Pohádky a pohádkové bytosti provází děti během celého roku. V pohádkách hledají vzor pro naše chování, poznávají nové věci, vytváří si kamarádské vztahy. Učí se sebeobsluže, komunikovat, počítat, zpívat, tancovat, cvičit, relaxovat, malovat, tvořit a spoustu dalších činností. Společně oslavují svátky, učí se hodnotit své chování a dodržovat dohodnutá pravidla. Prožívají společně spoustu krásných chvil.

Písničky

Písničková třída je pro 28 dětí ve věku od 3 do 4 let. Třídní vzdělávací program se jmenuje "S písničkou jde všechno lépe". Cílem je dětech probudit chuť k přemýšlení, poznávání a tvořivosti. Vést je k citlivosti a všímavosti k citům druhých. Učit se žít v kolektivu vrstevníků a seznamovat se s okolním světem a životem v něm. Pečovat o zdravý fyzický, psychický i sociální vývoj dětí s ohledem na vývojové zvláštnosti a individuální potřeby. Cílem je šťastné a spokojené dítě.

Kytičky

V Kytíčkové třídě může být přihlášeno až 28 dětí převážně předškolního věku. Třídní vzdělávací program se jmenuje „Za tajemstvím duhové zahrádky“. Cílem je především příprava dětí na vstup do ZŠ, a to po stránce tělesné, rozumové, citové a sociální. Výchovně vzdělávací působení je vedeno hravou formou k získání vědomostí, dovedností, návyků a postojů potřebných k dosažení klíčových kompetencí přiměřených věku, možnostem a

schopnostem dětí. Důraz je kladen též na logopedickou prevenci a grafomotoriku. Cílem je také utužovat hezké vztahy mezi dětmi a vytvořit příjemnou atmosféru ve třídě, kde se všichni budou cítit dobře.

Motýlci

Do Motýlkové třídy může docházet až 28. Je to třída, kde jsou děti od 4 do 7 let věku. Třídní vzdělávací plán se jmenuje "Letem světem s motýlem Emanuelem" a tak s motivací pohádkové postavičky děti poznávají dosud nepoznané, zároveň rozvíjí, co již znají a dovedou. Předškolní děti jsou rozvíjeny ve všech oblastech tak, aby byly co nejlépe připraveny pro vstup do základní školy.

Sluníčka

Sluníčkovou třídu může navštěvovat až 25 dětí. Třídní vzdělávací program se jmenuje „Když sluníčko hřeje, pořád se něco děje“. Je to třída smíšená, kterou navštěvují kamarádi od tří do šesti let věku. Cílem je vytvořit pro děti takové prostředí, které bude podnětné jak pro malé, tak pro starší kamarády, které bude přispívat k sociálnímu zrání dětí. Starší děti se učí pomáhat mladším, mladší mají možnost se učit od starších. Snažíme se, aby k sobě děti byly ohleduplné, uměly si naslouchat a neprojevovala se agrese vůči slabším. Podporujeme hry tvořivé, pro rozvoj fantazie, schopností kooperace. Náročnost činností a požadavků na děti je diferenciována dle věku, schopností a potřeb dětí. Předškoláky vedeme k přípravě pro vstup do první třídy, k zodpovědnosti, k dokončování započaté práce, k soustředění a pečlivosti. Snažíme se o vytváření postojů ke zdravému životnímu stylu a prosociálního klimatu u dětí.

4.2 Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd

Při rozdělování dětí do jednotlivých tříd se přihlíží k přáním rodičů, individuálním potřebám dětí a k podmínkám, které škola má. Pokud je to možné, zůstávají děti ve stejném kolektivu dětí nebo v jeho části při postupu do další třídy a mají vždy alespoň jednu učitelku stejnou z předchozího roku. Děti do 4 let jsou zpravidla zařazovány do první a druhé třídy, ostatní starší děti jsou ve zbývajících třech třídách. První až čtvrtá třída jsou naplňovány na kapacitu 28 dětí a pátá třída na kapacitu 25 dětí.

4.3 Podmínky a kritéria pro přijímání dětí

Novela školského zákona, zákon č. 178/2016 Sb. zavádí s účinností od září 2017 povinné předškolní vzdělávání a zavádí individuální vzdělávání dětí jako možnou alternativu plnění povinného předškolního vzdělávání v mateřské škole.

Ředitelka školy po dohodě se zřizovatelem stanoví termín, místo a dobu přijímacího řízení v období od 2. května do 16. května předcházejícího školního roku, pro který bude dítě do MŠ zapsáno.

O termínech zápisu je veřejnost informována prostřednictvím zpravodaje Ozvěny Slatiňan, webových stránek MŠ, místním rozhlasem a na informační tabuli v MŠ.

V uvedený termín se zákonný zástupce dítěte, dostaví osobně s řádně vyplněným formulářem žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání, rodným listem dítěte, občanským průkazem zákonného zástupce a bude zahájeno správní řízení ve věci přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání.

Formulář žádosti je k vyzvednutí v ředitelně MŠ a ke stažení na internetových stránkách školy. Potvrzení lékaře o očkování není povinné u dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné.

Ředitelka MŠ informuje rodiče v zákonné lhůtě o přijetí dítěte „Rozhodnutím o přijetí dítěte do MŠ“.

Pokud počet podaných žádostí převýší kapacitu volných míst v mateřské škole, bude ředitelka rozhodovat o přijetí a nepřijetí dítěte podle těchto uvedených kritérií:

Kritérium		Body
Trvalý pobyt dítěte*	Trvalý pobyt na území města Slatiňany a v místních částech, které ke Slatiňanům patří.	3
Věk dítěte	5 let a více	6
	4 roky	5
	3 roky	4
Individuální situace dítěte	Sourozenec, který již do mateřské školy dochází a bude ji navštěvovat i od 1. 9. nového školního roku.	1
	Dítě se hlásí k celodenní docházce.	1

*Upřednostnění se týká též dětí občanů Evropské unie či občanů třetích zemí, kteří mají hlášeno místo pobytu na území obce. Občané třetích zemí jsou povinni doložit oprávnění k pobytu na území České republiky ve smyslu ustanovení § 20 odst. 2 písm. d) školského zákona.

Přednostně bude přijato dítě s vyšším celkovým hodnocením. Při shodnosti bodů bude rozhodovat věk dítěte – starší má přednost. O přijetí nerozhoduje datum podání ani pořadí podané přihlášky. **Na pozdější doručení žádosti nebude brán zřetel.**

4.4. Dohodnutá třídní pravidla chování

- Jsme kamarádi, máme se rádi, jsme na sebe hodní.
- Ruce pomáhají, hladí, uklízejí, myjí se před jídlem a po jídle, po WC.
- Pusa se usmívá, povídá si s druhým, umí být potichu, pozdraví, poprosí, poděkuje.
- Uši naslouchají druhému, poslouchají pokyny, chráním je před křikem a hlukem.
- Nohy chodí opatrně, pomalu; běhají pouze venku a při cvičení; kopou jen do míče.

4.5 Pravidla organizace individuálního vzdělávání

Dítě může plnit povinné předškolní vzdělávání jiným způsobem – individuálním vzděláváním (zákon č.561/2004 Sb., školský zákon, §34, odst. b).

Pokud zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se rozhodne pro individuální vzdělávání svého dítěte, je povinen toto oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku. V průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním vzdělávání dítěte doručeno ředitelce mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat:

- a) jméno a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte;
- b) uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno;
- c) důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

Po tom, co ředitelka školy obdrží oznámení o individuálním vzdělávání, doporučí zákonnému zástupci oblasti z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, ve kterých má být dítě rozvíjeno.

Individuální vzdělávání probíhá mimo mateřskou školu a jeho průběh je plně v kompetenci rodičů dítěte.

Mateřská škola ověří úroveň očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech formou rozhovoru a připravených pracovních činností s dítětem v rozsahu 1 hodiny, poté může doporučit zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. Ověřování úrovně očekávaných výstupů se zúčastní ředitelka MŠ a kmenové učitelky.

Zákonný zástupce má povinnost zajistit účast dítěte u ověření osvojování očekávaných výstupů, a to třetí úterý v listopadu. Náhradní termín je druhé úterý v prosinci.

Rodiče jsou povinni dostavit se s dítětem v uvedeném termínu k ověření výsledků individuálního vzdělávání.

Pokud se rodiče nemohou se svým dítětem dostavit v uvedeném termínu ze závažného důvodu, jsou povinni ohlásit neúčast dítěte na ověřování a dohodnout si s ředitelkou školy jiný termín.

Pokud rodiče nezajistí účast dítěte na ověřování výsledků a nedomluví si náhradní termín, ředitelka školy ve správním řízení ukončí individuální vzdělávání dítěte. Dítě pak bude plnit povinné předškolní vzdělávání řádnou docházkou do mateřské školy, neboť ho nelze dále individuálně vzdělávat.

Odvolání proti rozhodnutí ředitelky mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek.

V. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ MIMORÁDNĚ NADANÝCH

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo, jejich potřebám i možnostem, mít na zřeteli, že se děti ve svých individuálních potřebách a možnostech liší.

Pedagogické pracovnice se snaží o vytváření optimálních podmínek, které vedou k rozvoji osobnosti každého dítěte. Vedou děti k učení, ke komunikaci s ostatními a pomáhají jim, aby dosáhly co největší samostatnosti. Na základě znalostí a rozvojových možností každého dítěte poskytujeme včasnou pedagogickou péči a tím zlepšujeme jejich životní a vzdělávací šance.

Vytváříme podmínky pro pozitivní přijetí dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Navazujeme úzkou spolupráci s rodiči těchto dětí, citlivě s nimi komunikujeme a předáváme potřebné informace.

Spolupracujeme s dalšími odborníky, využíváme služby poradenských zařízení.

Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti tak, aby individuální rozvojové možnosti byly maximálně podporovány.

Veškeré činnosti jsou prováděny tak, aby všechny děti zažívaly úspěch a radost z toho, co se jim povedlo. Pedagogičtí pracovníci si jsou vědomi, že děti, které mají přiznána podpůrná opatření, se liší ve svých možnostech a individuálních vzdělávacích potřebách. Pedagogičtí pracovníci volí vhodné metody a prostředky, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními.

Profesionální postoj uplatňují během vzdělávání nejen pedagogičtí ale i ostatní pracovníci, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Citlivost a přiměřenost působení okolí má na dítě se speciálními vzdělávacími potřebami mnohem větší vliv, než je tomu u dětí, které tyto potřeby nemají.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami uplatňujeme podpůrná opatření. Při všech postupech dbáme, aby byly v souladu se zájmem dítěte, aby odpovídaly individuálním potřebám dětí.

Uplatňujeme princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání. Realizujeme všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání dětí. Samozřejmostí je osvojení specifických dovedností na úrovni, která odpovídá individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky na úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.

Podle stupně přiznaného podpůrného opatření pomáhá asistent pedagoga.

Podpůrná opatření 1. stupně si stanovuje mateřská škola sama bez doporučení školského poradenského zařízení. U dítěte sledujeme jeho projevy, jak se chová, jak komunikuje, jak mluví, jak spolupracuje, jaké je tempo jeho práce, jak se projevuje v motorice a grafomotorice, v předčtenářské a předmatematické gramotnosti, jak se soustřeďuje, jaká je

jeho pozornost a paměť, jaká je jeho dovednost reprodukovat a pamatovat si instrukce i zadání práce, střídát činnosti. Má-li dítě potíže ve vzdělávání, vytváří pro ně učitelka písemný plán pedagogické podpory. Úpravy ve vzdělávání dítěte navrhuji pedagogičtí pracovníci, kteří při tom spolupracují se zákonnými zástupci dítěte.

Tento plán do tří měsíců vyhodnocujeme a sledujeme, zda se dítě posouvá dopředu. Pokud problémy přetrvávají, po dohodě se zákonnými zástupci dítěte doporučíme dítě k vyšetření do školského poradenského zařízení, které stanoví, jak postupovat dál, jaká opatření přijmout ve prospěch dítěte.

Podpůrná opatření 2. – 5. stupně stanovuje školské poradenské zařízení. To je projedná s mateřskou školou a zákonnými zástupci dítěte a stanoví na základě vyšetření dítěte stupeň PO a doporučí škole vypracovat do jednoho měsíce písemný individuální vzdělávací plán. Po jeho zpracování je s ním obeznámen zákonný zástupce dítěte a školské poradenské zařízení. IVP se vyhodnocuje jedenkrát za dva měsíce a konzultuje se s ředitelkou školy a zákonnými zástupci dítěte, dle potřeby i se školským poradenským zařízením.

Takto vytváříme podmínky k co největšímu využití potenciálu dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti, a to nejen u dětí s potřebou zvýšené péče ale i **u dětí nadaných a mimořádně nadaných**. Za nadaného žáka se považuje dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání se svými vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb dítěte zajišťuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou. Dítě, které vykazuje známky nadání, je dále podporováno. Vzdělávání dětí probíhá způsobem, při kterém je stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání tak, aby se mohla projevit, uplatnit a dále rozvíjet. Podpůrná opatření u nadaných dětí mohou být v rozsahu od 1. do 4. stupně podpory, a to podle jejich individuálních potřeb.

Záměry:

- Podporovat v maximální možné míře rozvoj schopností a dovedností dětí mimořádně nadaných.
- Vytvářet podmínky umožňující integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

VI. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Rámcové cíle a záměry vzdělávání obsažené v RVP PV jsou vhodné i pro děti od dvou do tří let v mateřské škole. Je však třeba mít na paměti vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti tohoto období. Ve výchovně vzdělávacím působení je třeba využívat zásady jednoduchosti, časové nenáročnosti, známého prostředí a nejbližšího okolí, dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte a také zásadu podnětnosti a smysluplnosti.

Dítě v tomto období projevuje velkou touhu po poznání se zapojením všech smyslů, přirozeně napodobuje, experimentuje pokusem a omylem, objevuje, manipuluje. Nedokáže se orientovat v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. Je také pohybově méně obratné oproti starším dětem, má také méně zkušeností.

Potřebuje vazbu na dospělou osobu, která mu bude poskytovat dostatek emoční podpory, individuální přístup, bude mu nabízet přiměřeně podnětné prostředí a činnosti se srozumitelnými pravidly. Nástup dítěte do mateřské školy je jeho první sociální zkušeností mimo okruh své rodiny. Učitelka se mu stává jeho nejbližším člověkem, ke kterému si vytváří pevný vztah, poskytuje mu jistotu a oporu v každodenním životě v mateřské škole, napomáhá mu ve vytváření vztahů s vrstevníky. Uplatňuje k dítěti laskavý, ale důsledný přístup a pozitivně ho přijímá.

Velkou pozornost věnujeme adaptaci dětí na pro ně nové prostředí, nové dospělé a vrstevníky podle jejich individuálních potřeb a ve spolupráci s jejich rodiči. Je třeba mít na zřeteli, že první rok jejich pobytu v mateřské škole může pro ně být náročný i tím, že jsou děti častěji nemocné.

U dětí od dvou do tří let se střídají herní aktivity s pravidelnými denními činnostmi jako je hygiena, jídlo a odpočinek. Je třeba mít na paměti, že se děti rychleji unaví a jejich soustředění je velmi krátké a že je třeba dbát, aby děti nebyly přetěžovány.

Režim dne je uspořádán tak, aby pravidelně se opakující činnosti, rituály, zachovávání jejich postupů a časových posloupností vytvářely u dětí pocit jistoty a bezpečí.

Vychází se z aktuálních potřeb dětí a možností školy. Je třeba, aby děti měly dostatek času pro každou činnost, na jídlo, na nácvik a posilování prvků sebeobsluhy a hygieny, na odpočinek, zejména na ten odpolední.

Děti mají volný přístup na WC, aby mohly kdykoliv vykonat svoji potřebu; zároveň ale chodí na toaletu v pravidelných intervalech společně. Tím se učí i ty děti, které mají pleny nebo nemají ještě jistotu.

Největší prostor je věnován volné hře a pohybovým aktivitám ve třídě a herně a při pobytu venku na zahradě. Děti mají dostatek vhodných hraček (panenky, auta, kočárky, dřevěné a molitanové kostky, jednoduché stavebnice, skládačky a vkládačky, dětskou kuchyňku, nádobíčko, leporela, míče, obruče, odrážedla). Učitelky dbají na to, aby hraček nebylo příliš najednou, ale průběžně je obměňují.

Stravování dětí se neliší od stravování dětí tříletých a starších. K utváření zdravých stravovacích návyků je dětem nabízena pestrá a vyvážená strava a pitný režim.

Děti jsou motivovány k jejich ochutnávání. Pokrmy je možné podle potřeby upravit (mletí, krájení, nedávat příliš celozrnné pečivo, mák, oříšky-možnost vdechnutí). Pití mají děti připravené v hrnečku, případně z počátku v hrnečku s pítkem nebo v lahvi.

Záměry:

- Dovybavit třídu podnětnými a bezpečnými hračkami vhodných pro dvouleté děti.
- Snažit se co nejvíce dětem ulehčit přechod z rodinného prostředí do MŠ.

VII. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Já malý školkáček,
jsem zvědavý jako ptáček.
Když mi něco vysvětlíš – zapomenu,
když mi něco ukážeš – zapamatuji si to,
když to ale udělám sám – pochopím.

7.1. Filozofie naší mateřské školy

Naše koncepce je zaměřena na výchovu předškolního dítěte ke zdravému způsobu života a k vytváření podmínek pro tělesnou, duševní a sociální pohodu.

Při výchovně vzdělávací péči se snažíme respektovat vývojové tělesné, duševní, sociální a emocionální potřeby dětí a dbáme, aby tato vývojová specifika byla při jejich výchově respektována. Podporujeme pozitivní komunikaci založenou na vstřícnosti, toleranci, citu a vzájemné důvěře.

Rozvíjíme a podporujeme samostatnost, zdravé sebevědomí a tvořivost dětí v přirozeném prostředí skupiny vrstevníků. Pokládáme základy celoživotního vzdělávání všem dětem na základě jejich možností, zájmů a potřeb. Vedeme je tak, aby na konci svého předškolního období byly jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou zvládat uspokojivě takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny, a to zejména v prostředí, které jim je blízké, jako je rodina a škola; také ale i ty nároky, které jsou od nich v budoucnu očekávány. Tedy základy kompetencí důležitých pro jejich další rozvoj a učení, pro život i vzdělávání.

Při tom všem nezapomínáme na uspokojování potřeb dětí. Maslowova pyramida potřeb je nástrojem pro porozumění chování dětí. Jestliže nejsou uspokojeny základní fyziologické potřeby, nemůže dojít k uspokojování dalších, těch vyšších.

- *fyziologické potřeby* - přijímání potravy, tekutin, střídání aktivity a odpočinku, ale také potřeby vyhnou se bolesti;
- *potřeba bezpečí* - pocit jistoty, předvídatelnosti, řádu, smyslu činností, bezpečí je základní podmínkou efektivitu učení, pokud se dítě necítí jistě a bezpečně, nemůže se dále vyvíjet;
- *potřeba souměřitelnosti a lásky* - dovednost učitelky dávat dětem najevo přijetí, porozumění, respekt; dítě musí cítit, že ať dělá, co dělá, je o něho zájem, máme ho rádi;
- *potřeba sebeúcty a uznání* - sebeúcta závisí na tom, jak se k nám chovají ostatní, potřeba uznání a úspěchu; dítě musí cítit, že to, co dělá, vede k nějakému výsledku a někdo ho za to ocení, dítě chce udělat radost;
- *potřeba seberealizace* - potřeba objevovat, porozumět světu, něco dokázat, tvořit, mít svou identitu; k tomu je třeba uspokojení nižších potřeb, dítě se učí proto, že ho to baví a má z toho radost;
- *vyšší potřeby* - (estetické, etické, duchovní) přinášejí člověku radost, estetické zážitky, začlenění do lidského společenství.

7.2. Formy vzdělávání

- využíváme hry spontánní, řízené, námětové, pohybové a tvořivé, dále hry s prvky tvořivé dramatiky, duchovní a smyslové výchovy, praktické zkušenosti, prožitkové učení, experimentování a projektové učení v interaktivním procesu, kooperativní

samostatné činnosti, pozorování, relaxace, prvky jógy, plavání a vodní hrátky, procházky a sportování;

- výchovně vzdělávací aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti, tím podněcují radost z učení, zájem o získávání zkušeností a ovládnutí dovedností;
- vycházíme z přímých zážitků dítěte, z jeho samostatné činnosti a individuální volby, dětské zvědavosti a potřebné touhy objevovat;
- dbáme, aby děti prožívaly uspokojení z úspěchu a překonávání překážek; vedeme je k hodnocení a sebehodnocení a také k tomu, aby sebe vnímaly jako schopného a plnohodnotného jedince, který je uznáván svým okolím;
- aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých základů do života a dalšího vzdělávání;
- probouzíme v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat i odvahu ukázat, co všechno už samo umí, zvládne a dokáže;
- vzdělávací proces probíhá nejen v didakticky zacílených a nepřímo řízených činnostech, které mají charakter hry, zábavy a zajímavých činností, ale v průběhu celého dne v mateřské škole při všech činnostech a ve všech situacích, které se v mateřské škole naskytou, a kdy řízené aktivity a aktivity spontánní jsou ve vyváženém poměru. Jde nám o to, aby si každé dítě mohlo dostatečně pohrát, ale také se něco smysluplného naučilo, poznalo a prožilo. Značnou část zahrnuje práce individuální na základě pozorování a diagnostiky, co které dítě potřebuje.

7.3. Co podporujeme

- harmonický rozvoj a zdraví dítěte, jeho pohodu, spokojenost a radost z prožitého dne;
- rozvíjíme řeč a komunikaci dítěte, cvičíme jeho schopnosti a dovednosti, které mu usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení;
- přispíváme k elementárnímu dětskému chápání vývoje, pohybu a proměn, schopnost přizpůsobit se;
- rozvíjíme schopnost dítěte přemýšlet a rozhodovat se, všechny poznávací a kreativní schopnosti, fantazii, zájmy a nadání;
- dáváme možnost poznávat hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, svoboda, rovnost všech lidí, soucítění se slabými a ohroženými, péče a pomoc druhým;
- v rozsahu dětských možností přispíváme k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot a tradic našeho národa.

7.4. Čeho chceme dosáhnout

- aby děti, které mateřskou školu opouštějí, byly skutečnou jedinečnou osobností vzhledem ke svému věku a individuálním možnostem co nejvíce samostatné, sebevědomé, sebejisté, s vlastním rozumem, schopné dívat se kolem sebe, uvažovat, tvořivě přemýšlet a jednat;
- aby to byl jedinec na své úrovni přizpůsobivý, odvážný a také zodpovědný, ochotný nejen přijímat, ale také dávat, schopen se dále rozvíjet, učit se všemu, co bude v životě potřebovat a aktivně čelit problémům, které život přináší.

7.5. Působení pedagoga

- Pedagog ve svém výchovně vzdělávacím působení naplňuje konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného a spontánního učení založeném na aktivní účasti dítěte, na jeho smyslovém, prožitkovém a interaktivním učení.

- Je dítěti rovnoprávným partnerem, poradcem, pozorovatelem a terapeutem. S dítětem nemanipuluje. Přijímá dítě laskavě a optimisticky, se zájmem a vlídností, bez manipulace a nátlaku, takové, jaké je. Někdy ušmudlané, rozmrzelé, neklidné i neposlušné a ctí jeho osobnost. Chová se k němu tak, aby se na něho těšilo, aby mělo jistotu, že mu pofouká rozbité kolínko, že ho utěší, když má velké trápení.
- Na cestě k lidskosti si pedagog uvědomuje, co je pro dítě nejdůležitější. Ví, že to nejsou encyklopedické vědomosti, ale že to jsou schopnosti a dovednosti vnímat, komunikovat, spolupracovat, objevovat, hledat řešení. Že to je získání jistoty a odpovědnosti k sobě, respektování odlišnosti druhých.
- Bere každé dítě jako osobnost, při tom vychází z toho, že se dítě učí vždy a všude, v každé situaci, v nichž si vytváří vlastní postoje, hodnoty, učí se dovednostem, získává zkušenosti a vědomosti, učí se samostatnosti.
- Klade důraz na individuální přístup ke každému dítěti, snaží se omezovat učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení, ale směřuje dítě, kde je najít, jak si poradit a s kým.
- Při tom všem respektuje vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání a učení.

7.6. Podíl rodičů na vzdělávání v mateřské škole

- jejich aktivním zapojením do života školy;
- spolupodílením se na adaptaci svého dítěte v MŠ;
- možností vstupu rodičů do MŠ kdykoliv za svým dítětem s tím, že se mohou účastnit jeho momentálních aktivit;
- svou účastí na akcích školy;
- otevřeným vyjadřováním se k problémům a podáváním svých návrhů na řešení;
- spoluprací, potřebuje-li MŠ jejich pomoc;
- obracením se na pedagogické pracovnice s případnou žádostí o radu či pomoc;
- respektováním řádu školy;
- rodiče jsou ve škole vítáni.

7.7. Mateřská škola jako součást obce

- dobrými vztahy a osobní komunikací mezi zástupci obce a pracovníky MŠ (zástupci obce a institucí, knihovna, přátelé školy, sponzoři, podnikatelé, řemeslníci, občanská sdružení, návštěvy představitelů obce v MŠ);
- představitelé obce znají program, který MŠ uskutečňuje;
- zasíláním dokumentace MŠ na Město Slatiňany (projekty, plány, hodnotící zprávy);
- informování veřejnosti o životě v MŠ (články a fotografie v místním tisku, na webových stránkách mateřské školy, dny otevřených dveří, účast veřejnosti na akcích v mateřské škole, poskytnutí prostorů MŠ);
- výchovně vzdělávací činnost je zaměřena na vytváření vztahu k místu, kde žijeme.

VIII. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Vychází z rámcových cílů Rámcového vzdělávacího programu předškolní výchovy. Cílem je:

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznávání;
- osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost;
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Je rozpracována do pěti integrovaných bloků, které jsou specifikované svou charakteristikou. Vzdělávací obsah těchto bloků představuje propojený celek zasazený do pěti vzdělávacích oblastí (dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a společnost, dítě a svět), který je realizován praktickými a intelektovými činnostmi a různými příležitostmi, které se v mateřské škole vyskytují, a to tak, aby vzdělávání bylo v podmínkách, za kterých probíhá, co nejpřirozenější, účinné a hodnotné.

Specifické cíle vymezené pro jednotlivé oblasti rozvoje dítěte vyjadřují, k čemu má dítě v té které oblasti směřovat. Je třeba je naplňovat průběžně, postupně a opakovaně se k nim vracet, protože směřují k vytváření podmínek pro optimální výchovu a vzdělávání dítěte.

Dítě by mělo v průběhu předškolního vzdělávání získat ty základní kompetence, které jsou pro jeho osobnostní rozvoj, životní spokojenost a vzdělání žádoucí.

Konkrétní rozpracování je obsaženo v jednotlivých třídních programech.

Klíčové kompetence přidělené k jednotlivému integrovanému bloku se nenaplnují jen v něm, ale některé se postupně naplňují i v těch dalších. Děti jsou ke klíčovým kompetencím směřovány a dováděny postupně přirozenou cestou vývoje ale i systematickou a plánovitou prací dle jejich potřeb v průběhu jejich docházky do mateřské školy. Není pravidlem, že všech kompetencí děti před nástupem do základní školy dosáhnou na stejné úrovni. Některé kompetence se u dětí mohou naplnit až v základní škole. Záleží na postupném vyžívání nervové soustavy každého dítěte.

Třídní vzdělávací programy mají svoje dílčí cíle, vzdělávací nabídku a očekávané výstupy. Jsou přílohou tohoto ŠVP.

8.1. Biologická oblast

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte. Podporovat fyzickou pohodu, zlepšovat tělesnou zdatnost i pohybovou kulturu, rozvíjet pohybové i manipulační dovednosti dětí, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům

Okruh elementárních poznatků:

Lidské tělo a jeho části (hlavní smyslové a tělesné orgány a jejich funkce), vývoj dítěte a změny (narození, růst těla a jeho proměny), zdravé životní návyky, pohybové činnosti a sport, zdravá výživa, příprava pokrmů, potraviny, ochrana osobního zdraví, péče o čistotu a zdraví, ochrana před škodlivými látkami a vlivy, návykovými látkami a závislostmi, prevence onemocnění), ochrana bezpečí (varování před úrazy, před nebezpečím hrozcím při hrách, v dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, věcmi a jevy), sebeobsluha (hygiena, stolování, oblékání, úklid), věci kolem nás (předměty denní potřeby, hračky, pomůcky, sportovní náčiní a nářadí, výtvarné a pracovní pomůcky, hudební nástroje, jejich užívání).

8.2. Psychologická oblast

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti psychologické je rozvíjet duševní pohodu dítěte, psychickou zdatnost, jeho intelekt, řeč a jazyk, poznávací procesy a funkce, jeho emoční inteligenci, city a vůli, stejně tak jeho sebepojetí a sebnahlížení, jeho kreativitu a sebevyjádření, povzbuzovat jeho další rozvoj, poznávání a učení.

Okruh elementárních poznatků:

Dorozumívání mezi lidmi (zvuky, gesta, řeč, slova, věty, písmena, čísla, symboly) sdělování (knížky, film, divadlo), předměty a jejich vlastnosti (velikost, barva, tvar, materiály, chuť, vůně, zvuky, funkce předmětů), číselné a matematické pojmy (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství) prostorové pojmy a souvislosti (v prostoru a v rovině, uspořádání předmětů) elementární časové pojmy a souvislosti (ted', včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), lidé a jejich vlastnosti (fyzické i psychické, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly), každý je jiný (přirozená různost lidí), já (individuální charakteristiky, osobnost, právo být sám sebou).

8.3. Interpersonální oblast

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti interpersonální je utvářet vztahy dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Okruh elementárních poznatků:

Vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, cizí lidé, ochrana osobního bezpečí), rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi), pravidla vzájemného chování (doma, v mateřské škole, na veřejnosti, herní pravidla).

8.4. Sociálně kulturní oblast

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti sociálně kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a etické hodnoty a podílet se na utváření společenských hodnot.

Okruh elementárních poznatků:

Svět lidí, kultury, umění, práce; společenské role (dítě, dospělý, rodič, učitelka, role dané pohlavím či zaměstnáním); pravidla vzájemného styku (ohleduplnost, tolerance, spolupráce); mravní zásady; práce, pracovní činnosti a role (pracovní předměty, pomůcky, nástroje, jednoduché pracovní úkony a činnosti, řemesla, povolání, zaměstnání; kultura a umění (kultura prostředí, ve kterém dítě žije, lidové zvyky, tradice, svět výtvarného a dramatického umění, svět hudby, svět sportu, jak se lidé baví); rozmanitost lidského světa (naše vlast, jiné země, národy a kultury, multikultura).

8.5. Enviromentální oblast

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti environmentální je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu, vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Okruh elementárních poznatků:

Životní prostředí, svět přírody, vědy, techniky; prostředí, v němž dítě žije (domov, škola, obec, okolí domova, okolí školy, život a dění v obci- doprava, ulice, obchody, lékař, důležité instituce, nákupy); příroda živá i neživá, rostliny, živočichové), přírodní jevy a děje (podnebí, počasí, roční období, změny v přírodě), látky a jejich vlastnosti (voda a vzduch, nerosty, kovy, suroviny, přírodní materiály a jejich vlastnosti, umělé materiály); životní prostředí, jeho ochrana (vliv člověka na životní prostředí, na okolní krajinu, péče o okolí a životní prostředí, ochrana přírody); věda a technika (technické přístroje, se kterými se dítě setkává); co je nebezpečné (nebezpečné předměty, přístroje, kontakt se zvířaty, s látkami ohrožujícími zdraví, běžné přírodní a povětrnostní jevy, situace hromadně ohrožující); rozmanitost přírody i světa a jeho řád (země, hory, řeky pohoří, světadíly, planeta Země, vesmír).

IX. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Náš školní vzdělávací program je velmi pestrý a bohatý. Vycházíme v něm z poznatků, že dítě předškolního věku aktivně vstřebává všechny podněty a vlivy okolí, které ho obklopují a reaguje na ně různými činnostmi a aktivitami.

Naše podmínky umožňují dětem tyto činnosti a aktivity ze všech oblastí dětského života konat. Tím je podporujeme v jejich všestranném a rovnoměrném rozvíjení nejen schopností, dovedností, poznatků a vědomostí s respektováním jejich individuálních, věkových, zdravotních i vývojových potřeb, ale i rozvojem jejich citových, sociálních a volných vazeb, které zajišťují pocit bezpečí, jistoty a vytváření příležitostí k sociálně založenému učení a poznání.

Přehled integrovaných bloků:

- 1. U NÁS V MATEŘSKÉ ŠKOLE**
- 2. JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA, V KAŽDÉ DOBĚ JE TO PRIMA**
- 3. SLAVNOSTI A OSLAVY V MATEŘSKÉ ŠKOLE**
- 4. U NÁS VE SLATIŇANECH**
- 5. CESTUJEME A POZNÁVÁME**

Těchto pět integrovaných bloků naplňuje záměry a vize naší mateřské školy.

Integrované bloky určují širší obsahový rámec, ve kterém se všechny třídy pohybují.

Podrobné rozpracování je obsahem třídních vzdělávacích programů, které jsou ušity na podmínky každé třídy s ohledem na věkové složení, konkrétní potřeby a specifické požadavky dětí ve třídách.

Není nutné využít všechny tematické části v průběhu jednoho školního roku. Smysluplnost a praktičnost obsahové části vzdělávacího programu jsou pravidelně vyhodnocovány z hlediska školy i jednotlivých tříd (hodnotící systém školy).

Náš školní vzdělávací program je otevřeným dokumentem, který je přístupný dodatkům i změnám, které mohou vyplynout z konkrétních zkušeností při jeho realizaci.

9.1. U nás v mateřské škole

Začátek školního roku je obdobím adaptace. Naším záměrem je vytvořit dětem takové podmínky, aby mohly říci, že se do školky těší. Poznáváme své místo v mateřské škole. Učíme se spolu žít, domluvit a slušně vycházet se svými vrstevníky i dospělými podle pravidel slušného chování a společenského soužití. Poznáváme nejen naši školu, její pracovníky a okolí, ale i domov jako celek.

Cíle a záměry:

- seznamovat se s prostředím MŠ a učit se v něm orientovat, s kamarády, s učitelkami a ostatními zaměstnanci, znát jejich jména;
- podílet se na společném vytváření pravidel soužití a bezpečnosti a učit se je dodržovat a na ně reagovat;
- navykat si na nový rytmus a řád;
- cítit se bezpečně v novém prostředí, odloučit se od rodičů;
- vytvářet podmínky k rozvoji prosociálního chování dětí, dodržovat pravidla; her, jednat spravedlivě, šetrně zacházet s vlastními i cizími hračkami, pomůckami, věcmi, předměty denní potřeby;
- zapojovat se do společných her;
- vytvářet podmínky k navazování dětských přátelství a vzájemné spolupráce;
- uplatňovat pravidla společenského chování ve styku s dětmi a dospělými a chovat se podle nich;
- umět přirozeně komunikovat a spolupracovat s dětmi i dospělými;
- umět odmítnout nepříjemnou komunikaci.

Vzdělávací nabídka:

- společné aktivity se zaměřením na adaptaci, poznávání prostředí MŠ a jeho pracovníků;
- aktivity vedoucí k vytváření, upevňování a zautomatizování pracovních a sebeobslužných činností v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu;
- námětové, společenské, kontaktní, pohybové, kooperativní hry a činnosti vedoucí děti k ohleduplnosti, pomoci, k řešení problémů, k ochotě rozdělit se, půjčit hračku, střídat se, k ochraně soukromí i bezpečí;
- aktivity přibližující dětem pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce a mravní hodnoty – dobro, zlo, spravedlivost, pravda, upřímnost, otevřenost);
- zdravotně zaměřené činnosti – uvolňovací, protahovací, dechová, relaxační, odpočinková, zajišťující zdravé klima a pohodu prostředí;
- smyslové a psychomotorické hry;
- konstruktivní a grafické činnosti;
- poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením;
- aktivity zaměřené na spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití;
- tvořivé činnosti – malování, kreslení, modelování, práce s papírem, stříhání;
- učení se dětským říkankám, písničkám, tanečkům, pohybovým hrám;
- divadelní představení v mateřské škole;
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, gymnastika mluvidel, dramatizace;
- hry na zahradě – pískoviště, jízdy na dopravních prostředcích, zdolávání průlezek, skluzavek, hry s míčem;
- procházky městem po blízkém okolí s pozorováním, poznáváním a vyprávěním, učení se pravidlům bezpečného chování v dopravních situacích.

Očekávané výstupy

- odloučit se na určitou dobu od svých rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory;
- navazovat kontakty s dospělými, kterým je dítě svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s nimi vhodným způsobem a respektovat je;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad;
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhými dětmi, navazovat a udržovat dětská přátelství;
- odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná;
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je;
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla;
- odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech;
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (ve třídě, v budově mateřské školy, na zahradě, v blízkém okolí);
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se v MŠ opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti, na ulici, na hřišti;
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi – zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poděkovat, poprosit, neskákat do řeči, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout na pokyn;
- pochopit, že každý má ve společenství / ve třídě, v rodině, herní skupině, svou roli, podle které je třeba se chovat;
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé;
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti;
- adaptovat se na život v mateřské škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na jejich tvorbě a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu a přispívat k vytváření pohody prostředí);
- zacházet šetrně s hračkami, pomůckami, předměty denní potřeby, knihami;
- poznávat a pojmenovávat většinu toho, čím je dítě obklopeno;
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí;
- zorganizovat hru;
- zachovávat správné držení těla;
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, v písku, ve vodě);
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů;
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky – starat se o osobní hygienu, přijímat potravu a tekutiny, umět stolovat, postarat se o sebe a své věci, oblékat se, svlékat, obouvat;
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek);
- poznat napsané své jméno;
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo;
- naučit se z paměti říkanky, písničky, jednoduché dramatizace;
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí, dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá a objevuje a všímá si souvislostí;
- má elementární poznatky o světě lidí, orientuje se v jeho řádu a dění, všímá si, co se kolem něho děje v prostředí, kde žije;
- učí se spontánně i vědomě, soustředí se na činnost;
- dokončí, co započalo, dovede postupovat cestou pokusů a omylů ale i podle pokynů;
- učí se hodnotit svoje pokroky a radovat se z úspěchu, učí se s chutí;
- učí se oceňovat výkony druhých.

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění a problémů v bezprostředním okolí;
- řeší problémy, na které stačí, náročnější s oporou a pomocí dospělého;
- problémy řeší cestou pokusu a omylu; experimentuje, vymýšlí nová řešení;
- rozlišuje řešení vedoucí k cíli od těch, co nejsou funkční a umí mezi nimi volit;
- pochopí řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích;
- umí užívat číselné a matematické pojmy.

Komunitní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, slovně reaguje a vede smysluplný dialog, rozumí slyšenému;
- dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady, přání a myšlenky řečovými, výtvarnými a dramatickými prostředky;
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými;
- má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

Sociální a personální kompetence

- dovede vyjádřit i označit svoje potřeby;
- samostatně rozhoduje o svých činnostech;
- uvědomuje si, že za sebe a své jednání odpovídá a nese důsledky;
- vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost;
- je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy;
- přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim;
- umí odmítnout nevhodné chování i komunikaci, která mu je nepříjemná;
- dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování a chápe je;
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou;
- v kolektivu se umí prosadit, ale také domluvit, být tolerantní, spolupracovat.

Činnostní a občanské kompetence

- dokáže organizovat své činnosti a hodnotit je;
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých;
- spoluvytváří pravidla společenského soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat;
- snaží se chovat podle základních lidských hodnot a norem;
- uvědomuje si svá práva i práva druhých a učí se je respektovat a hájit;
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobit se daným okolnostem.

9.2. Jaro, léto, podzim, zima, v každé době je to prima

Tento blok je zaměřen na vnímání změn v přírodě v souvislosti se střídáním ročních období (seznamujeme se a poznáváme živou a neživou přírodu, přírodní jevy, časové pojmy, počasí v blízkém okolí dětí, a pokud je to možné a potřebné, pak i v okolí vzdáleném; poznáváme důležitost přírody pro život lidí, seznamujeme se i se škodlivými vlivy člověka a civilizace na přírodu, vytváříme vztahy k přírodě a učíme se ji chránit; seznamujeme se s vývojem života na naší planetě.

Cíle a záměry:

- posilovat úctu a citlivost k přírodě, ke všemu živému i neživému;
- pojmenovávat a vnímat přírodu, která nás obklopuje;
- rozvíjet vnímání a empatické citění a zodpovědnost za sebe i dění kolem sebe;
- vytvářet elementární povědomí o přírodních zákonitostech a jejich vlivu na život člověka; vnímat, že svět má svůj řád, že je různorodý a pestrý;
- spoluvytvářet pohodu prostředí, rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si jich a upozorňovat na ně;
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, v různých improvizacích, pohybově, výtvarně);
- uvědomovat si, že záleží na každém z nás, jaký bude svět kolem nás v souvislosti s péčí o sebe a své okolí, o přírodu o životní prostředí;
- rozvíjet řečové schopnosti a komunikační dovednosti, paměť a pozornost při učení se říkadlům, básním, písním, při poslechu pohádek, příběhů a vyprávění;
- vést rozhovor, formulovat otázky, porozumět slyšenému;
- posilovat přirozené poznávací city – zvědavost, radost z objevování, projevovat zájem o knížky.

Vzdělávací nabídka

- pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, vycházky po okolí, výlety;
- poznávání zvířat, živočichů, rostlin, roční koloběh v různých ročních obdobích, počasí, roční období prostřednictvím exkurzí, výletů, procházek, prohlížením obrázků, knížek, encyklopedií;
- učit se k daným tématům říkanky, písničky, tanečky, hry na paměť, k vytváření pojmů, a osvojování poznatků, práce s knihami, obrázky;
- praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a předměty;
- tematické procházky do přírody, do lesa, na louku, k potůčku, k řece v různých ročních obdobích;
- hry s vodou a ve vodě v brouzdališti, koloběh vody v přírodě;
- zimní sněhové hrátky, tvoření ze sněhu, sáňkování, stavění sněhuláků, iglů;
- beseda s myslivcem;
- exkurze do lesa ve Slavicích ve spolupráci s revírníkem;
- návštěva obory Pasíčka;
- exkurze na farmu v Bítovanech, na Babiččin dvoreček v Licibořicích, na Pasíčka u Proseče;
- hledání pokladu – šipkovaná;
- tvořivé hry ve spolupráci s rodiči – drakiáda, Halloween, čertovská;
- vánoční tvoření, čarodějnice;
- návštěva programu Ekocentra Paleta v MŠ;
- návštěva houbařské výstavy ve Společenském domě;
- vycházky do přírody – park, příroda kolem města, zahrádky kolem domů;

- sběr přírodnin a tvoření z nich;
- pozorování života na naší zahradě v různých ročních obdobích;
- pečujeme o ptáčky na zahradě v zimě, sypeme do krmítka, pozorujeme je.

Očekávané výstupy

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci – pohybovat se na ledě, na sněhu, ve vodě, v písku, na schodech, v přírodním terénu;
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku – zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s výtvarným a grafickým materiálem (tužky, barvy, nůžky, papír, modelovací hmota) s hudebními nástroji, s hračkami, předměty denní potřeby;
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči;
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách;
- vést rozhovor – naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se;
- domlouvat se slovy i gesty, improvizovat;
- naučit se z paměti krátké texty - reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu;
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech;
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma;
- sledovat očima zleva doprava;
- poznat některá písmena, číslice, popř. slova;
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si nového, změněného, chybějícího;
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost;
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl);
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, méně, stejně, první, poslední);
- chápat prostorové pojmy vpravo, vlevo, nahoře, dole, uprostřed, na, za, pod, nad, u, vedle, mezi), elementární časové pojmy (teď, dnes, zítra, včera, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase;
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“;
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným;
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je;
- rozhodovat o svých činnostech;
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky;
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného;
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti;
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou);

- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem;
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc);
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování;
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair;
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných technik a dovedností kreslit, využívat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin;
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální, zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus);
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi;
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním a technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte;
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemí, o planetě Zemi, vesmíru);
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat) přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole;
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí;
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně;
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje a všímá si souvislosti;
- soustředěně experimentuje a užívá při tom jednoduché pojmy, znaky a symboly;
- má elementární poznatky o světě přírody, o jejích rozmanitostech a proměnách, orientuje se v jejím řádu a dění;
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, dějům i jevům, které kolem sebe vidí;
- poznává, že se může mnohému naučit a raduje se z toho, co samo dokáže a zvládne;
- chce rozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí.

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, fantazie a představivosti, postupuje cestou pokusů a omylů, má vlastní nápady;

- při řešení myšlenkových a praktických problémů užívá logických, matematických a empirických postupů;
- zpřesňuje si početní představy, užívá čísel a matematických pojmů; vnímá elementární matematické souvislosti;
- pochopí jednoduché algoritmy, řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích;
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že výhodou je naopak jejich včasné a uvážlivé řešení;
- uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit;
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch ale i za snahu.

Komunitní kompetence

- samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi;
- rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog;
- dokáže vyjadřovat své prožitky, pocity a nálady výtvarnými prostředky;
- domlouvá se slovy i gesty, rozlišuje symboly a rozumí jejich významu;
- dovede využívat informativní a komunikační prostředky – knížky, encyklopedie;
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní.

Sociální a personální kompetence

- umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej;
- při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje;
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomáhá slabším;
- rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost;
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti;
- dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim;
- chápe, že lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.

Činnostní a občanské kompetence

- podílí se na vytváření pravidel společného soužití, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat;
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije; uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit;
- chová se zodpovědně s ohledem na zdraví a bezpečné přírodní prostředí;
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřený aktuálnímu dění;
- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat;
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení;
- přistupuje odpovědně k úkolům a povinnostem;
- váží si práce i úsilí druhých;
- dbá na své zdraví a bezpečnost svou i druhých, chová se zodpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí.

9.3. Slavnosti a oslavy v mateřské škole

V tomto bloku přibližujeme dětem české lidové tradice, zvyky, divadla a vlastní rituály. Při divadelních představeních a při oslavách a slavnostech vycházíme z prožitkového učení a dramatické výchovy. Podporujeme potřebu vzájemného sdělování a sdílení, vlastního tvoření, obdarovávání se i prostřednictvím vlastních aktivit, užítí si legrace. Svátky nás provázejí celým rokem.

Cíle a záměry:

- seznamovat se s lidovými tradicemi, s říkadly, básněmi, příslovími a učit se chápat jejich smysl; vnímat krásu poezie a tím posilovat estetické citění;
- vžívat se do pocitu druhého, do jeho situace, snažit se pomoci;
- vžívat se do role loutky či pohádkové postavy (výraz v obličeji, intonace hlasu);
- porozumět projevům chování, uvědomovat si, co je dobře a co špatně a tím vést k postupnému vytváření vlastní hierarchie hodnot;
- vedeme ke zkušenosti, že obdarovat se dá i jinak než hmotným dárkem;
- učíme se úctě k mamince, rodičům, lidem, věcem, k prostředí, přírodě;
- seznamujeme se se světem kultury, učíme se dávat věci do souvislostí.

Vzdělávací nabídka

- oslavy svátků a narozenin dětí;
- oslavy svátků a narozenin klientů v DPS Slatiňany;
- oslavy svátků v roce – posvícení, advent, masopust, velikonoce, čarodějnice, velikonoce, den matek, den dětí;
- divadla v mateřské škole, v divadle K.Pippicha v Chrudimi;
- výlet s divadlem na Kunětické Hoře;
- besídky, hrací a tvořivá odpoledne společně s rodiči (Vánoce, velikonoce, den matek, otců);
- Mikulášská nadílka;
- vánoční zpívání na zahradě u ozdobeného vánočního stromu spolu s rodiči, vánoční zpívání na radnici, do rozhlasu, spojené s blahopřáním;
- oslava Tří králů;
- sportovní olympiáda, orientační hra na zahradě MŠ, ve známém okolí;
- dětský karneval, masopustní nebo karnevalová veselice;
- rozloučení s předškoláky;
- zhotovení tabla odcházejících předškoláků a jeho vystavení
- výlet na zámek v Pardubicích s tradicemi – dožínky, Vánoce, velikonoce;
- návštěva výstav ve Společenském domě – houbařská, vánoční, velikonoční;
- tvoříme dárky a blahopřání;
- učíme se na vystoupení (říkanky, písně, tanečky, dramatizace, motivovaná cvičení a hry;

Očekávané výstupy

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem;
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou;
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách);
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat;
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku;
- chápat slovní vtip a humor;

- utvořit jednoduchý rým;
- naučit se nazpaměť krátké texty;
- soustředěně sledovat divadelní představení, poslouchat hudbu, četbu;
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení;
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo);
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí;
- porozumět běžným projevům vyjádření citových prožitků, emocí a nálad, a to i neverbálních;
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, dramaticky);
- vytvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a podle těchto představ se chovat;
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti / v divadle.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě kultury, přírody i techniky;
- získané zkušenosti uplatňuje v dalším učení i praktických situacích;
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje;
- při zadané práci dokončí, co započalo;
- dokáže postupovat podle instrukcí a pokynů a je schopno dobrat se k výsledkům;
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí;
- odhaduje své síly, hodnotí své pokroky a učí se oceňovat i výkony druhých.

Kompetence k řešení problémů

- uvědomuje si, že svou snahou může ovlivnit vzniklou situaci;
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch ale i za snahu;
- umí řešit samo spontánně známé a opakující se situace a při jejich řešení užívat logické i empirické postupy;
- rozlišuje řešení, která vedou k cíli a řešení, která funkční nejsou, umí mezi nimi volit.

Komunitní kompetence

- chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní, je výhodou;
- dovede využívat komunikační prostředky (knihy a encyklopedie, telefon, audiovizuální techniku);
- dokáže vyjadřovat své prožitky různými prostředky (dramatickými, řečovými, výtvarnými, hudebními);
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

Sociální a personální kompetence

- chápe, že lidé jsou různí a že mají svoje emoce a city, které dokáže rozpoznávat a pojmenovávat, rozpozná dobro a zlo;
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla;
- ve skupině se dokáže prosadit ale i podřít, umí spolupracovat;
- spolupodílí se na společných rozhodnutích;
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.

Činnostní a občanské kompetence

- chová se odpovědně ve společenském prostředí;
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že také za svá rozhodnutí zodpovídá;
- poznáním sama sebe si vytváří pravdivý obraz o sobě, své identitě, vlastnostech, temperamentu, sklonech a schopnostech, o zdraví;
- dokáže rozpoznat a využívat svoje silné stránky;
- váží si práce a úsilí druhých;
- ke svým povinnostem dokáže přistupovat odpovědně;
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku.

9.4. U nás ve Slatiňanech

Tento blok nás provádí v průběhu celého roku tak, že poznáváme naši školu, náš domov, naše město nebo vesnici, kde bydlíme a žijeme. Vede nás k sounáležitosti někam patřit, k lásce k místu, kde žijeme, k poznání jeho kultury, zvyklostí a všeho, co k tomu patří, k jeho ochraně a péči o něj. Přibližujeme si práci rodičů a lidí z blízkého okolí a učíme se vážit si výsledků práce své i druhých. Seznamujeme se s dopravními prostředky, s cestováním ve městě. Poznáváme a učíme se dodržovat pravidla silničního provozu jako chodci.

Cíle a záměry:

- seznamujeme se s místem a prostředím, kde žijeme a vytváříme si k němu pozitivní vztah, bezpečně se v něm orientujeme;
- osvojujeme si poznatky o městě a jeho okolí;
- seznamujeme se s místem, kde pracují rodiče a lidé, co je výsledkem jejich práce;
- všímáme si změn a dění v okolí a učíme se rozlišovat, co je správné, zdravé a jak to komu pomáhá, ale i to, co škodí nám, našemu zdraví i životnímu prostředí;
- uvědomujeme si možnost nebezpečí, se kterým se můžeme setkat a mít povědomí, jak se mu vyhnout, chránit, kde hledat pomoc;
- vnímáme, že svět má svůj řád, je rozmanitý, nekonečně pestrý a různorodý;
- učíme se vážit si výsledků práce druhých;
- učíme se pečovat o okolní životní prostředí, udržování čistoty a pořádku, přispíváme k udržování pohody prostředí.

Vzdělávací nabídka

- procházky městem, parkem, na dětské hřiště, za poznáváním blízkého okolí v různých ročních obdobích;
- poznáváme význačné budovy – radnice, knihovna, zámek, muzeum, základní škola, školní družina, základní umělecká škola, Společenský dům, dům s pečovatelskou službou, domov sociálních služeb, obchody, vlakové nádraží, hřiště, plovárna, zdravotní středisko, pošta;
- vodní hrátky a předplavecký výcvik v bazénu DSS Slatiňany;
- prohlídka výstav - v zámeckých prostorách – výtvarná díla dětí ZUŠ;
- vystoupení dětí s blahopřáním seniorům v DPS k jejich svátkům a narozeninám;
- besedy v knihovně;
- blahopřání dětí k vánocům na radnici;
- návštěva s prohlídkou výstav ve společenském domě ve Slatiňanech (vánoce, velikonoce, houbařská, obrazy);
- sportovní hry na hřišti i ve spolupráci se školní družinou;
- výlety na Kočičí hrádek, do muzea ve Švýcárně;
- exkurze do hřebčína;
- návštěva předškoláků v základní škole v 1. třídě;
- exkurze do školní jídelny a do školní družiny (předškoláci);
- návštěva v základní umělecké škole (předškoláci);
- procházky s pozorováním dopravy ve městě, na vlakovém nádraží;
- dřevíčková dílnička – program v MŠ;
- exkurze na pracoviště rodičů.

Očekávané výstupy

- rozlišovat, co prospívá našemu zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou i druhých;
- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji o narození, růst těla a jeho proměny, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem;
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy;
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí);
- popsat skutečnou situaci;
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci;
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit;
- vyjádřit souhlas či nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích);
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem, chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc pro sebe i jiné dítě;
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí);
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí;
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit; vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- orientuje se v prostředí, kde žije, v jeho řádu a dění;
- má základní poznatky o blízkém okolí, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení;
- aktivně si všímá, co se kolem něho děje, klade otázky a hledá na ně odpovědi;
- chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo.

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem;
- dokáže sdělovat své prožitky a navrhopvat způsoby řešení, kde využívá své dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost;
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale i za snahu.

Komunitní kompetence

- rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog;
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly a rozumí jim;
- průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím;
- dovede využívat informativní prostředky (encyklopedie, knížky, knihovnu, telefon);
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že se jim může učit.

Sociální a personální kompetence

- uvědomuje si, že za své jednání odpovídá;
- ve skupině se dokáže prosadit ale i podřídit;
- při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy;
- napodobuje modely prosociál. chování a mezilid. vztahů, které nachází ve svém okolí;
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; umí odmítnout nevhodné chování i komunikaci, která mu je nepříjemná;
- je schopné chápat, že se lidé různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem, chápe jejich jedinečnost.

Činnostní a občanské kompetence

- chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu;
- dokáže rozpoznat a využívat své vlastní silné stránky a poznávat svoje stránky slabé;
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá;
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, pohodlnost, nečinnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky;
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit;
- váží si práce druhých;
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu a snaží se podle toho chovat;
- je otevřený aktuálnímu dění.

9.5. Cestujeme a poznáváme

Náměty tohoto bloku využíváme nejen na začátku a ke konci školního roku ale podle možností i v jeho průběhu. Poznáváme naše blízké i vzdálenější okolí (město, vesnice). Zážitky slouží k obohacování poznání, k poznávání krás našeho prostředí, kde žijeme, k získávání vědomostí na základě citových prožitků, ale také k estetickým i sportovním činnostem. Seznamujeme se s různými druhy dopravních prostředků a také poznáváme a učíme se pravidlům silničního provozu a bezpečného chování.

Seznamujeme se se světadíly, lidmi v různých částech planety a jejich způsobem života.

Cíle a záměry:

- zvládat běžné činnosti a požadavky i jednoduché praktické situace, chovat se přiměřeně a bezpečně;
- učit se dodržovat předem dohodnutá pravidla chování a bezpečnosti a správně reagovat;
- chovat se zdvořile k dětem, lidem, vážit si jich;
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých;
- umět odmítnout nežádoucí chování jako je lež, ubližování, nespravedlnost, lhostejnost, agresivita, chránit se před nimi a bránit se jejich důsledkům;
- poznávat své tělo a své tělesné a pohybové možnosti ve vztahu k druhým, k prostředí, k podnětům;
- rozvíjet své pohybové schopnosti a dovednosti a tím fyzickou a psychickou zdatnost;
- vést k překonávání překážek formováním svého sebeovládání;
- rozvíjet schopnost záměrně řídit své chování a ovlivňovat vlastní situaci;
- těšit se z příjemných zážitků i přírodních krás.

Vzdělávací nabídka

- hry s dopravní tematikou, jízdy s koloběžkami, tříkolkami na školní zahradě;
- turistický pěší výlet na Kočičí hrádek;
- beseda s policisty, ukázka jejich práce;
- výlety za poznáním po blízkém i vzdálenějším okolí;
- exkurze u hasičů;
- exkurze v kravíně;
- exkurze ve sklárně;
- výlety do muzea v Chrudimi vlakem, návštěva v loutkářském muzeu);
- exkurze na pracovištích rodičů nebo známých podle nabídky (pekárna, truhlárna);
- školní výlet na konci školního roku – dle nabídek;
- návštěva s programem na dopravním hřišti v Chrudimi;
- návštěva planetária v Hradci Králové;
- další možné výlety dle nabídky.

Očekávané výstupy

- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem);
- pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno;
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí;
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi);

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim;
- úmyslně si zapamatovat a vybavit;
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení;
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním;
- chápat, že všichni lidé-děti - mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí) že osobní- osobnostní odlišnosti jsou přirozené;
- spolupracovat s ostatními;
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu a bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování, lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení;
- poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo;
- orientuje se v řádu a dění v prostředí, kde žije a kde se nachází;
- odhaduje své síly a učí se hodnotit svoje pokroky i oceňovat výkony druhých.

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně na základě nápodoby nebo opakování, náročnější s oporou a pomocí dospělého;
- při řešení problémů postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší a experimentuje;
- rozlišuje řešení funkční i ta, která funkční nejsou a umí volit mezi nimi;
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je výhodou; uvědomuje si, že svou iniciativou a aktivitou může situace ovlivňovat.

Komunitní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky;
- rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog;
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím;
- dokáže využívat informativní a komunikační prostředky (počítač, telefon, knihy, časopisy);
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit;
- dokáže vyjadřovat své prožitky různými prostředky (výtvarnými, řečovými).

Sociální a personální kompetence

- umí si vytvořit a vyjádřit svůj názor
- uplatňuje základní pravidla společenského styku
- dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí;

- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout;
- je schopné chápat, že lidé jsou různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným.

Činnostní a občanské kompetence

- svoje hry a činnosti se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat;
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem;
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje a je otevřený aktuálnímu dění;
- chápe, že se může svobodně rozhodnout, co udělá, ale že za své rozhodnutí zodpovídá;
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí.

X. TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

Mají svoje dílčí cíle, vzdělávací nabídku a očekávané výstupy a jsou přílohou tohoto ŠVP.

<u>Třída:</u>	<u>Název třídního vzdělávacího programu:</u>
Pohádky	Pojďte s námi za pohádkou
Písničky	S úsměvem a písničkou jde všechno mnohem lépe
Kytičky	Za tajemstvím do duhové zahrádky
Motýlci	Letem světem s motýlem Emanuelem
Sluníčka	Když sluníčko hřeje, pořád se něco děje

Tato nabídka je obohacena o programy nadstandardní péče, které jsou rozpracovány samostatně včetně cílů a očekávaných výstupů a jsou přílohami k tomuto školnímu vzdělávacímu programu:

Mluvíme s radostí a úsměvem

- program logopedické prevence v mateřské škole, do kterého jsou zapojeny všechny děti mateřské školy a všechny pedagogické pracovnice.

S divadlem za kulturou a uměním

- návštěvy divadel, muzeí, výstav, zájezd divadla do MŠ, jsou do něho zapojeny všechny děti v mateřské škole.

Projekt enviromentální výchovy

- vedeme děti ke třídění odpadu, spolupracujeme s Lesy ČR, uskutečňujeme výlety do přírody, starší děti jezdí do Ekocentra Paleta v Chrudimi.

Plaváči a vodníčci

- program zahrnuje vodní hrátky v bazénu v DSS Slatiňany. Účastní se ho děti 2. - 5. třídy podle zájmu rodičů od října po celý školní rok. Je zaměřen na seznamování s vodou a odstraňování strachu z vody formou hrátek s vodou a ve vodě, který si vedou samy učitelky a plavčík učí předplaveckým dovednostem předškoláky.

Canisterapie

- prostřednictvím návštěv vycvičeného pejska v mateřské škole se děti dozvídají, jak se k pejskům chovat a pečovat o ně, jak se chovat při útoku psem. Návštěvy pejska mají také vliv na odbourávání strachu ze psů. U dětí dochází i k rozvoji jemné a hrubé motoriky prostřednictvím pohybových aktivit se psem. Jeho přítomností panuje ve třídě příjemná atmosféra, která podporuje i vztahy mezi dětmi.

Aromaterapie

- Aromaterapie je účinnou podporou v náročných situacích, pomocníkem pro zlepšení nálady, při relaxaci. Pomáhá k upevnování zdraví (např. Eukalyptus citronový – podporuje imunitu) K aromaterapii využíváme aromalampy s kvalitními éterickými oleji.

Tato systematická práce vede u dětí k postupnému vytváření a získávání klíčových kompetencí daných RVP PV tak, jak jsou rozpracovány do jednotlivých integrovaných bloků.

Děti jsou ke klíčovým kompetencím směřovány a dováděny postupně nejen přirozenou cestou vývoje ale i systematickou a plánovitou prací v průběhu jejich docházky do mateřské školy.

Není pravidlem, že všech kompetencí děti před nástupem do základní školy dosáhnou na stejné úrovni. Některé kompetence se u dětí mohou naplnit až v základní škole. Záleží na postupném vyzrání nervové soustavy každého dítěte. Dobře položené základy klíčových kompetencí v předškolním věku dávají příslib příznivého rozvoje a vzdělávání dítěte v dalších letech jeho života.

Tyto kompetence jako je samostatnost, kreativita, řešení problémů, týmová spolupráce, co nejdokonalejší komunikace, zodpovědnost jsou dovednosti člověka v 21. století, které ho v životě povedou k tomu, aby se dovedl uplatnit v životě, ve společenském prostředí a pak i na trhu práce. My pro tyto kompetence pokládáme základy.

Cíleně usilujeme o jejich vytváření používáním vhodných forem a metod práce.

Formy a metody práce u **kompetencí k učení:**

- vhodné motivace k pracovním, sebeobslužným činnostem, k péči o zdraví;
- osobní příklad, vzor a nápodoba učitelky;
- komunitní kruh, vysvětlování, vyprávění, diskuse, rozhovory, poslechová činnost;
- pozorování a experimentování;
- grafomotorické činnosti;
- tvůrčí aktivity – hudební, výtvarné, pohybové;
- divadelní představení, dramatizace, přednes;
- spontánní a volné aktivity;
- pohybové, tvořivé, konstruktivní hry a činnosti;
- smyslové, psychomotorické hry;
- individuální a skupinová práce.

Formy a metody práce u **kompetencí k řešení problémů**

- komunitní kruh;
- aktivity podporující sblížení dětí;
- předem domluvená jasná pravidla;
- vysvětlování, osobní příklad;
- hry založené na spolupráci, ohleduplnosti;
- dramatické činnosti;
- kooperativní hry;
- příběhy, maňáskové scénky, pohádky;
- námětové hry, hrané role;
- záměrná pozorování s vyvozováním závěrů.

Formy a metody práce u **kompetencí komunikativních:**

- komunitní kruh na dané téma;
- přednes básní, veršů, rozpočítadel;
- pohádky – poslech četby, vyprávění, dramatizace;
- vymýšlení pohádek a příběhů;
- artikulační, sluchové, rytmické hry, hry se slovy, rýmování;

- slovní hádanky, řešení problémových situací;
- vyprávění podle obrázků, podle skutečnosti, vlastní fantazie, sdělování dojmů, zážitků, diskuze;
- práce s knihou, dětským časopisem, rozhovory o ilustracích, návštěvou knihovny;
- grafomotorika – napodobování tvarů, písmen, číslic, hry v pískovniče.

Formy a metody práce u **kompetencí sociálních a personálních:**

- komunitní kruh;
- dramatizace, divadelní představení;
- námětové hry na zadané téma;
- didaktické hry;
- skupinové hry a činnosti s pohybem;
- stolní hry a hry s pravidly;
- smyslové hry;
- kooperativní hry;
- hry s respektováním daných pravidel;
- nácvik básní, písní a jejich přednes;
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením.

Formy a metody práce u **kompetencí činnostních a občanských:**

- komunitní kruh;
- hry s pravidly;
- tvoření pravidel, jejich dodržování;
- řešení otázek a odpovědí;
- pozorování činností, práce dospělých;
- jednoduché činnosti dětí s jejich odpovědností – výtvarné, pracovní, společenské;
- divadelní představení, dramatizace, výstavy, výlety, sportovní akce;
- slavnosti – narozeniny a svátky dětí, Vánoce, velikonoce, tradice a zvyky, pranostiky;
- konstruktivní a výtvarné hry;
- námětové hry, společenské hry, pohybové hry;
- návštěvy kulturních představení, uměleckých míst a akcí;
- ekologicky motivované hrové aktivity, pracovní činnosti.

Tento školní vzdělávací program má pomoci dítěti získávat a rozvíjet nejen základní poznatky a vědomosti s tím, že bude vědět, kde informace získá, ale hlavně soubor univerzálně využitelných schopností a dovedností, které ho povedou v orientaci při řešení problémových situací. Naučí se rozhodovat, bude si umět poradit v různých životních situacích, činnostech, rolích a profesích, v nichž se bude nacházet. Všechny tyto kompetence mu umožní zvládat předvídané i nepředvídané situace na základě svého vlastního rozhodování, spolupráce a komunikace, které u něho v životě nastanou.

XI. AUTOEVALUACE MŠ A HODNOCENÍ DĚTÍ

Jsou nezbytnou součástí nejen vzdělávacího procesu, ale i samotného plánování a projektování celé mateřské školy.

Je to proces průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek vzdělávání, které dávají pedagogům zpětnou vazbu o kvalitě jejich vlastní práce. Celý proces má svůj systém. Shromažďované informace analyzujeme a vyhodnocujeme podle kritérií, která si sami stanovujeme a dle výsledků se dál rozhodujeme o směru naší cesty.

Výsledkem vzdělávání je vzdělané dítě, tedy to, jak je připravené pro vstup do dalšího života, jaká je úroveň jeho hodnot, postojů a kompetencí potřebných pro život ve společnosti.

Prvním stupněm je kontrola – *Plán kontrolní činnosti ředitelky školy*

Sleduje, jak jsou – nejsou plněny naplánované činnosti. Nejsou stanovena žádná kritéria, odpověď je ano – ne; je – není splněno.

Evaluace probíhá na úrovni školy a na úrovni třídy.

Provádí je ředitelka školy, pedagogický sbor a pedagogické a provozní pracovnice.

Na úrovni školy:

Koncem prvního pololetí analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky materiální, technické a hygienické:

- Jsou vytvořeny odpovídající podmínky pro uskutečňování cílů ŠVP?
- Jak přispívám k jejich zlepšení a zkvalitnění svým vlastním přičiněním?
- Plním všechny své úkoly dané pracovní náplní?

Klima mateřské školy:

- Vládne v MŠ přátelská a vstřícná atmosféra? V negativním případě – proč ne a co udělám pro její nápravu.
- Přistupuji k dětem s dostatečným porozuměním a vlídným přístupem, vyhýbám se negativním slovním komentářům, chválím a povzbuzuji?
- Ve vztazích s rodiči respektuji vstřícnost, otevřenost, porozumění, taktnost, diskrétnost, soukromí rodiny.

Výsledky výchovně vzdělávacího procesu:

- Hodnotíme, nakolik jsou námi vytyčené cíle naplňovány, co se podařilo a co ne.

Zhodnocení probíhá na pedagogické radě, je pořízen písemný záznam.

Na konci školního roku hodnotíme práci pedagogů a ostatních zaměstnanců písemně formou dotazníků:

(autoevaluační dotazník učitelky, autoevaluační dotazník provozního zaměstnance).

Pedagogové vyhodnocují soulad TVP se ŠVP formou manuálu.

Na úrovni třídy

Pedagog hodnotí svoji práci = sebereflexe.

Při sebehodnocení zjišťuje, zda výsledky práce odpovídají jeho představám a vynaloženému úsilí, jak dosahuje či nedosahuje vytyčených cílů stanovených pro téma, tematický celek a integrovaný blok a co dále sledoval. Podle získaných výsledků dál plánuje tematické celky, které může upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty a činnosti. Hodnotí aktivitu dětí, jejich zájem o nabízené téma a činnost, posun v sociálních vztazích mezi dětmi,

úspěšnost či důvody nezdaru, své pedagogické působení, použité metody a formy práce. Stále zvažuje své postupy, zda jsou správné, neboť se nemůže opřít o přesné návody a pokyny, kde by našel univerzální odpověď. Sám musí vidět, co je vyhovující a co ne. Vše konfrontuje s požadavky RVP PV a odpověď, kterou získá, je pro něho rozhodující. Pokud získá na svou práci co nejvíce kladných odpovědí, získává větší jistotu ve své práci, pozitivní motivaci i osobní i profesní uspokojení.

Hodnotící listy z hlediska úrovně pedagogické práce: Vzdělávací proces, Pedagogický styl, Vzdělávací nabídka, Profesionální dovednosti - na konci pololetí

Pedagog hodnotí jednotlivé děti: využíváme záznamy o pozorování dítěte (*Diagnostika dítěte předškolního věku*), do kterého učitelky průběžně zaznamenávají poznatky a postřehy o dětech. Jejich posun v oblasti návyků, chování a jednání, pohybových dovedností, manuální zručnosti, řeči, komunikace a myšlenkových operací, uměleckých schopností v oblasti hudební a výtvarné, prostorových vztahů, početních představ a znalostí. Smyslem průběžného sledování je včas zachytit u dítěte případné problémy či nedostatky a pomoci mu v jejich řešení s odborně podloženými závěry pro jeho další rozvoj. Naším posláním je tedy vyrovnat šance jednotlivých dětí na vstup do základní školy.

U předškolních dětí porovnáváme posun ve schopnosti spolupráce, v kresbě, ochotě získávat nové poznatky, posun v představách, komunikaci, jazykovém citu i fantazii, posilování jeho sebevědomí a aktivit potřebných pro jeho další vzdělávání.

U dětí s odkladem školní docházky nebo dětí integrovaných zpracováváme pedagogickou diagnostiku podloženou individuálním plánem, který vychází z doporučení a závěrů vyšetření dítěte dětským psychologem. Je nutná častější konzultace s rodiči dítěte, kterým citlivě předáváme naše poznatky z pozorování projevů těchto dětí.

Pro vnější evaluaci využíváme 2 x ročně *dotazníky pro rodiče – k hodnocení portfolia dítěte, k hodnocení práce školy* – jejichž výsledky jsou pro nás zpětnou vazbou na práci naší mateřské školy společně i s reakcemi veřejnosti.

Závěrečná Hodnotící zpráva, do které jsou zapracovány výsledky všech vyhodnocovaných a hodnocených oblastí, je shrnutím získaných informací za uplynulá období tří školních roků. Jejich pravdivé údaje nám pomáhají formulovat nové cíle a úkoly vedoucí k odstranění nedostatků a posílení zjištěných předností.

Struktura vlastního hodnocení školy:

1. Soulad ŠVP s požadavky RVP PV

- Obsahuje ŠVP všechny požadované části a jsou logicky propojené?
- Vyjadřuje jasně a srozumitelně to, čeho chceme dosáhnout a kam směřujeme?
- Je dostatečně flexibilní a otevřený k okolnostem a změnám, které mohou nastat?
- Splňuje svoji funkci?
- Jak funguje realizace integrovaných bloků, jejich obsah, kvalita)
- Podporuje vhodné formy a metody práce?
- Počítá se spoluprací s různými partnery (rodiče, zřizovatel, ZŠ)?

Vyhodnocení: dotazníkem pro pedagogické pracovnice 1 x ročně – březen.

2. Podmínky ke vzdělávání

- *materiální podmínky* – prostory a vybavení z hlediska vzdělávacích, hygienických a bezpečnostních požadavků, materiální vybavení

- *životospráva* – kvalita stravy, kultura stolování, režim dne, pohybové aktivity, pobyt venku, odpočinek
- *psychosociální podmínky* – atmosféra prostředí, adaptace dětí, respekt k individuálním potřebám, přístup k dětem, pedagogický styl, pravidla soužití
- *organizace vzdělávání* – denní režim, pitný režim, organizace výchovně vzdělávacího procesu
- *řízení školy* - vymezení pravidel, zodpovědnost, spolupráce a týmová práce
- *spoluúčast rodičů* – vzájemné vztahy mezi rodinou a MŠ, spolupráce a komunikace

Vyhodnocení: dotazník pro rodiče 1 x ročně na konci ŠR dotazník pro pedagogické pracovnice – 1 x ročně.

3. Průběh vzdělávání

- *každodenní vzdělávací práce* – hodnotí pedagog každý den zpětnou vazbou, co se podařilo a co ne, zapojení dětí do činností, individuální přístup, na co se zaměřit u dětí, při sebereflexi učitelka vyhodnocuje, zda a jak plnila rámcové vzdělávací cíle – jak rozvíjela učení a poznávání dítěte, jaké hodnoty u něho vytvářela, jak byly děti vedeny k samostatnosti). Každý den provede zápis do třídní knihy o všech činnostech, které s dětmi konala během dne, při tom všem spolupracuje s druhou učitelkou na třídě;
- *téma, tématický celek* – hodnotí každý pedagog po jeho ukončení zápisem do třídní knihy, evaluuje téma prostřednictvím dílčích cílů po jejich ukončení (asi 1 x týdně) a tématický celek vzhledem ke klíčovým kompetencím (asi 1 x měsíčně) formou doplnění do tabulek;
- *akce v rámci školy* - vyhodnocuje pedagogický sbor po ukončení v rámci pedagogické rady;
- *celkový průběh vzdělávání* – formou rozhovoru, diskusí na pedagog. radě (viz. plán porad).

4. Výsledky vzdělávání

- *náhodným a cíleným pozorováním dítěte* v běžných situacích, výsledky pozorování zaznamenává průběžně do individuálního záznamu dítěte;
- *adaptace dětí* - hodnotí pedagogové po ukončení adaptačního období na pedagog. radě;
- *klíčové kompetence dětí* – hodnotí pedagog ve spolupráci s rodičem dítěte vzájemným rozhovorem, do tabulky, pololetní analýzou, na pedagogické radě.

5. Techniky evaluace a hodnocení:

- analýza dokumentů MŠ - ŠVP, TVP, hodnotící zprávy – zkoumáme kompletnost, obsah, věcnou a formální stránku, návaznost;
- SWOT analýza, manuály, tabulky – slouží ke shromažďování informací;
- hospitace, orientační vstupy, kontroly - poznání stavu a úrovně výchovně vzdělávací práce;
- pedagogické rady, porady – periodické hodnocení, informace o úspěších, pokrocích a nedostatecích;
- analýza podmínek MŠ – možnosti dalšího rozvoje, odhalování rizik;
- pozorování – plánovité, soustavné, snaha o odhalení podstatných souvislostí a vztahů sledovaných skutečností;
- rozhovory a diskuse – výměny názorů a nápadů, vyjasnění stanovisek, hledání kompromisů při řešení problémů;
- dotazníky, anketní lístky – soustava předem připravených otázek v písemné formě;
- kontrola třídní dokumentace - TVP, třídní knihy, záznamy o dětech, docházka;
- hodnocení práce vedení školy – pohovory s pracovníky školy.

XII. PŘÍLOHY

Časový harmonogram jednotlivých tříd

Projekty

- Mluvíme s radostí a úsměvem
- S divadlem za kulturou a uměním
- Projekt enviromentální výchovy
- Plavácci a vodníčci
- Canisterapie
- Aromaterapie

Časový harmonogram ve školní jídelně

Ranní přesnídávka	08.15 – 08.35 hod.	1. třída (na třídě)
	08.15 – 08.35 hod.	2. třída
	08.15 – 08.35 hod.	5. třída
	08.40 – 09.00 hod.	3. třída
	08.40 – 09.00 hod.	4. třída
Oběd	11.00 – 11.30 hod.	1. třída (na třídě)
	11.00 – 11.30 hod.	2. třída
	11.00 – 11.30 hod.	5. třída
	11.35 – 12.05 hod.	3. třída
	11.35 – 12.05 hod.	4. třída
Odpolední svačina	13.45 – 14.30 hod.	1., 2., 3., 4., 5. třída – (na třídě)

Stravování nejmladších dětí z 1. třídy probíhá na třídě.

Děti z ostatních tříd dochází na dopolední přesnídávku a oběd do školní jídelny. Odpolední svačiny jsou podávány na třídě.

Pravidla stravování ve školní jídelně:

- Polévku nalévá kuchařka těsně před příchodem dětí do jídelny.
- 2. třída – děti mají prostřeno před usazením ke stolu.
- 3., 4., 5. třída - děti si vezmou lžici a příbor, prostřou si vedle svého talíře a usadí se na místo, učitelky je upozorňují na bezpečnost s ohledem na talíř s nalitou polévkou.
- Po celou dobu učitelky dohlížejí na úkony a chování dětí a dbají na jejich bezpečnost. Vedou děti ke kultuře stolování, společenským návykům a přiměřené hlasové kulise.
- Děti 3., 4., a 5. třídy si samy chodí přidat k velkému stolu svačinky a k okénku oběd, po jídle si odnášejí po sobě nádobí. Děti 2. třídy a nejmladší děti z 5. třídy jsou obslouženy.

Časový harmonogram pro pobyt venku

1., 2., 5. třída	9.00 – 11.00 hod.
3., a 4. třída	9.15 – 11.15 hod.